



INSTYTUT BIOCHEMII I BIOFIZYKI PAN

Album z dziejów



WARSZAWA 2006



Album z dziejów IBB

WARSZAWA 2006

Album z dziejów IBB

WARSZAWA 2006

Wydawca:

Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, ul. A. Pawińskiego 5A, 02-106 Warszawa,
e-mail: secretariate@ibb.waw.pl, <http://www.ibb.waw.pl>

Opracowanie Albumu: Zofia Zarębska, Kazimierz Lech Wierzchowski

Fotografie pochodzą od: Tadeusza Chojnackiego, Zygmunta Cieśli, Alicji Drabikowskiej, Piotra Dzierzbickiego, Krzysztofa Felczaka, Magdaleny Fikus, Krystyny Gocman, Ireny Golczyk, od rodziny Józefa Hellera, Jacka Henniga, Alicji Jeleniewskiej-Niewiarowicz, Lecha Laskowskiego, Barbary Mazuś, Grażyny Palamarczyk, Ireny Pietrzykowskiej, Jacka Sikory, Agnieszki Siweckiej, Przemysława Szafrąńskiego, Pawła Szczęsnego, Ewy Śledziewskiej-Gójskiej, Ewy Świeżewskiej-Kuli, Barbary Tudek, Bernarda Wielgata, Kazimierza Lecha Wierzchowskiego, Maji Żylonis/Sumińskiej, Teresy Żyłki.

ISBN 83-917432-6-8

ISBN 978-83-917432-6-3

Skład i łamanie:

Agencja Wydawnicza i Reklamowa AKCES

Spis treści

I. Wstęp	7
I. Szkoła Lwowska	11
II. Początki Instytutu w Warszawie	16
– IBB na zjazdach biochemicznych	21
III. Wychowankowie IBB na stażach za granicą [1970–1990]	27
IV. Jubileusze Instytutu:	
– 25-lecie	36
– 35-lecie	38
– 50-lecie	45
– 29 FEBS	50
V. Budowa własnej siedziby Instytutu [1988–1994]	51
VI. Symposium w 80-lecie Davida Shugara [1995]	63
VII. Rozwój Instytutu (1994–2004)	65
– Środowiskowe Laboratorium NMR	66
– Pracownia Mutagenezy i Reperacji DNA	68
– Pracownia Fosforylacji Białek Roślinnych	69
– Rozwój Zakładu Biochemii Lipidów	71
– Pracownia Glikobiologii Grzybów	73
– Pracownia Antymetabolitów	74
– Laboratorium Spektrometrii Masowej	76
– Mikroskop fluorescencyjny	77
– Pracownia Patogenezy Roślin	79
– Laboratorium Analiz Modyfikacji Genetycznych	81
– Samodzielna Pracownia Biologii Systemów	82
– Zakład Biosyntezy Białka	84
– Współpraca IBB z ośrodkami akademickimi	85
– Pracownia Biologii Molekularnej Roślin UW	89
– Zakład Genetyki Uniwersytetu Warszawskiego	91
– Pracownia Biologii Molekularnej Uniwersytetu Gdańskiego	92
– Aktualna Administracja Instytutu	94
VII. Grupa Zaufania: kontakty, powroty	96
IX. CEMB	99
X. Biblioteka im. Józefa Hellera	102
XI. Skorowidz nazwisk	105

DZIEJE INSTYTUTU

Poprzednie wydawnictwo „Instytut Biochemii i Biofizyki PAN 1954-2004” zawiera merytoryczny opis rozwoju poszczególnych Zakładów IBB i ich osiągnięcia naukowe. Niniejszy „Album z dziejów IBB” ilustruje ponad 50-letni rozwój IBB, stanowiąc uzupełnienie poprzedniego wydawnictwa. „Album” podzielono na kilka rozdziałów, biorąc głównie pod uwagę zdarzenia w czasie.

Rozdział I obejmuje okres przed powstaniem IBB – fotografie ze szkoły lwowskiej, z której wywodzi się pierwszy dyrektor IBB, profesor Józef Heller i inni współtwórcy Instytutu. Rozdział II i III, ilustruje udział naszych naukowców na zjazdach oraz pobyty naszych wychowanków na stypendiach zagranicznych, w czasach gdy stypendia te „załatwiano” z trudem, zdobywając doświadczenia i trwałe kontakty naszego Instytutu ze światem. Rozdział IV utworzono z fotografii zrobionych w trakcie kolejnych jubileuszy Instytutu. Rozdział V poświęcono historii zdobywania środków i budowy własnej siedziby przy ulicy A. Pawińskiego. W VI rozdziale zilustrowano jedno z doniosłych sympozjów Instytutu zorganizowane dla uczczenia jubileuszu 80-lecia Profesora Davida Shugara. Rozdział VII ilustruje niektóre pracownie w nowej własnej siedzibie Instytutu, powstałe dzięki energii twórczych badaczy oraz dzięki możliwościom zainstalowania nowych technik badawczych. Ten rozdział ilustruje także naszą współpracę z ośrodkami akademickimi. W zakończeniu przedstawiono czteroletnią (2000-2004) działalność CEMB w trakcie integracji naszych programów z programami Unii Europejskiej oraz Bibliotekę środowiskową.

W pierwszym okresie tworzenia zrębów Instytutu (rozdział II), zakłady były rozproszone w Warszawie, a etatowi pracownicy IBB byli integrowani wokół warsztatu laboratoryjnego i problematyki badawczej w placówce, w której fizycznie pracowali. W tym okresie dużą rolę spełniali nasi pracownicy administracyjni, księgowość, kadry, którzy byli jakby „punktem kontaktowym” dla rozproszonych pracowników badawczych. Ogromną rolę odegrali wówczas profesorzy J. Heller i I. Reifer w dążeniu do integracji grup badawczych w jednej siedzibie.

Drugi okres (1963-1992), tzw. „rakowiecki”, był niezwykle istotny, gdyż grupy zostały połączone pod jednym dachem w dzierżawionej części budynku Instytutu Przemysłu Fermentacyjnego przy ul. Rakowieckiej 36. Nastąpiło organizacyjne scalenie IBB, a dołączenie genetycznej grupy prof. W. Gajewskiego w 1967 roku ukształtowało profil badawczy Instytutu.

Wieloletnie starania kierownictwa IBB do utworzenia własnej siedziby zmaterializowały się w 1992/94 roku – przeprowadzką do własnego budynku przy ul. Pawińskiego 5a. W tym długim, ponad 50-letnim okresie następowały zmiany programów badawczych, które były w dużej mierze uzależnione od czynników ekonomicznych i organizacyjnych. I tak, w okresie „rakowieckim”, szczególnie w jego pierwszych latach, bardzo dużą rolę odgrywali pracownicy techniczni. Słabe wyposażenie aparaturowe i brak środków finansowych sprawiały, że każdy aparat był wielokrotnie naprawiany, ulepszany, a nawet tworzono nowe własne konstrukcje. Nieoceniona była praca Ryszarda Szubińskiego w tworzeniu i konserwacji elektronicznej aparatury badawczej. Szkło laboratoryjne i aparaturę do destylacji naprawiał i na nowo stwarzał Roman Tomasik. Ponadto, należy tu wymienić Zbigniewa Witkowskiego (kierownika), Janusza Bartmańskiego i Mirosława Kołodziejczyka, Antoniego Księżopolskiego i Jerzego Żołądkiewicza (obecny kierownik). Ważną rolę pełniła nieliczna wówczas administracja w osobach Teresy Natorff (sprawy osobowe), księgowych Jadwigi Kapaon i Ewy Kańskiej, Elżbiety Matuszyk, Kazimiery Rutkowskiej, Alicji Szyllberg i innych. W okresie późniejszym (1963-1992) utworzenie przez prof. Kazimierza Wierzchowskiego solidnego zaplecza warsztatów i pracowni ultrawirówek (Krzysztof Zgórzyński) pozwoliło na podejmowanie i realizację coraz ambitniejszych tematów badawczych.

Ogólnie można stwierdzić, że w biednym pod względem ekonomicznym, pierwszym 20-letnim okresie, rola pomocniczych pracowników nauki była dość istotna, a uzyskanie pozytywnych wyników było okupione olbrzymim nakładem pracy kadry badawczej.

Ogromną rolę w rozwoju Instytutu oraz w popularyzacji osiągnięć naszej placówki w świecie odegrali wychowankowie, którzy obecnie pracują za granicą i posiadają własne placówki badawcze. Ich działalność opisano w odrębnym rozdziale w „Albumie” (Grupa Zaufania). Sylwetki członków Grupy Zaufania przewijają się na wielu fotografiach robionych z okazji jubileuszy i co łatwo odszukać posługując się skorowidzem nazwisk; w podpisach pod zdjęciami uwzględniono ich afiliacje.

Według archiwów Dyrekcji nasz Instytut wizytowało 11 laureatów Nagrody Nobla, niestety pobyt tylko nielicznych upamiętniono na zdjęciach. Jednym z pierwszych był Matthew Meselson, który w 1958 roku w sali Lustrzanej Pałacu Staszica wygłosił wykład o semikonserwatywnej replikacji DNA. O wizytach wybitnych naukowców w Polsce wspomina David Shugar w zeszycie *Acta Biochim. Pol.* 51/2 (2004), poświęconym Kongresowi FEBS. Bogata jest również nasza współpraca krajowa, niestety prawie nie udokumentowana fotograficznie. Szczególnie do połowy lat 80-tych kontakty te były liczne, podyktowane powiązaniem w ramach problemów węzłowych i centralnych a także optymalnym wykorzystaniem aparatury i metod badawczych. Szereg osób z laboratoriów Warszawy, Poznania, Lublina, Wrocławia, Olsztyna i innych odbywało staże i pracowało w IBB, a my też wyjeżdżaliśmy do naszych kolegów. To była i jest nadal merytoryczna współpraca.

Uzyskanie powierzchni w nowej siedzibie przyczyniło się do powstania w 1996 roku studium doktoranckiego pod nazwą Szkoły Biologii Molekularnej IBB, prowadzonej przez Grażynę Palamarczyk. Obecnie w Szkole uczestniczy około 100 doktorantów, co opisano w poprzednim wydawnictwie. Czas pokaże, czy nasza obecna lokalizacja przyczynia się do integracji placówek naukowych Ochoty (mapka w załączeniu).

Sprawne funkcjonowanie całego Instytutu zapewnia ofiarą pracę naszej Administracji. Jej obecni pracownicy widnieją na fotografiach zamieszczonych na końcu rozdziału „Rozwój Instytutu”, a także na licznych zdjęciach w *Albumie* i w *Historii IBB*.

Bernard Wielgat

Ośrodek Naukowy Ochota



- 1 - Wydział Chemii UW
- 2 - Szpital Onkologiczny
- 3 - Wydział Chemii UW
- 4 - Szpital Chorób Płuc
- 5 - Instytut Biologii Doświadczalnej PAN
- 6 - Laboratorium Ciężkich Jonów UW
- 7 - Wydział Biologii UW
- 8 - Wydział Fizyki UW
- 9 - DS1 i DS2, UW
- 10 - Wydział Matematyki, Informatyki i Mechaniki UW
- 11 - Wydział Geologii UW
- 12 - Szpital Kliniczny AM i Wydział Farmacji AM
- 13 - Rektorat AM
- 14 - Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN
- 15 - Instytut Biochemii i Biofizyki PAN
Interdyscyplinarne Centrum Modelowania
Matematycznego i Komputerowego UW
- 16 - Instytut Biocybernetyki i Inżynierii Medycznej PAN

SZKOŁA LWOWSKA (1929 – 1939)

Obszerna charakterystyka „Szkoły Lwowskiej” i jej twórcy – Profesora Jakuba Parnasa ukazała się w dwóch zeszytach *Postępów Biochemii*: **38/4** (1992) 138-150; **43/5** (1997) 319-339. W tym miejscu przypominamy najważniejsze jej osiągnięcia.

Wykryto zjawisko enzymatycznej fosforylacji w procesach mięśniowej glikogenolizy i glikolizy oraz w procesie drożdżowej fermentacji alkoholowej, dzięki zastosowaniu fosforu promieniotwórczego, P^{32} , do znakowania związków, których los śledzono *ex vivo in vitro*, w zwierzęcych homogenatach tkankowych. [Irena Mochnacka, Synteza glikogenu w mięśniu szkieletowym, Wrocław, WTN, 1953, 60 str.]

Wyjaśniono beztlenowy metabolizm glukozy nazwany ścieżką przemiany Embden-Mayerhoff-Parnas. W badaniach tych brali udział upamiętnieni na załączonych zdjęciach: Tadeusz Baranowski, Włodzimierz Mozołowski, Wanda Mejbaum-Katzenellenbogen, Irena Mochnacka, Józef Heller.

Rozwinięto badania nad przyswajaniem związków jodowych, miedziowych (Tadeusz Mann) i kobaltowych – wykazano, że ich braki w pożywieniu są przyczyną chorób, łatwo usuwalnych przez podanie ich w pożywieniu lub w glebie dla zwierząt roślinożernych. Odkryto rolę koenzymów w cyklu ornitynowym, prowadzącym do powstawania mocznika.

Współpracownicy Jakuba Parnasa po wojnie stali się organizatorami zakładów lub Katedr Biochemii na różnych uniwersytetach i akademiach medycznych. Ich wiedza i doświadczenie zdobyte w Szkole Lwowskiej przyczyniło się do rozwoju biochemii w Polsce.



Józef Heller w Legionach.



Piąty Pułk Piechoty Legionowej, w którym służył Józef Heller do 1921 roku.



Zakład Chemii Lekarskiej Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie: Józef Nuckowski, J. Sieniawski, Włodzimierz Mozołowski, Józef Heller, Jakub Karol Parnas, Cecylia Lutwak-Mann, W. Chrzęszczewski, A. Klisiecki, (1926-29).



Pracownia Profesora Zdzisława Steusinga, Zakład Higieny Uniwersytetu Lwowskiego, w której Józef Heller pracował w latach 1930-35.



Józef Heller w pracowni lwowskiej u Zdzisława Steusinga.



Najbliżsi współpracownicy Jakuba Parnasa:
Tadeusz Baranowski, Wanda Mejbaum i Irena Mochnacka.



Zakład Chemii Lekarskiej Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie:
Tadeusz Mann, Irena Mochnacka, Tadeusz Baranowski, NN.



1938 Irena Mochnacka podczas pracy przy mikroskopie.



Jakub Parnas z żoną Renatą, Berlin, 1938.



Irena Mochnacka, 1939, Lwów.

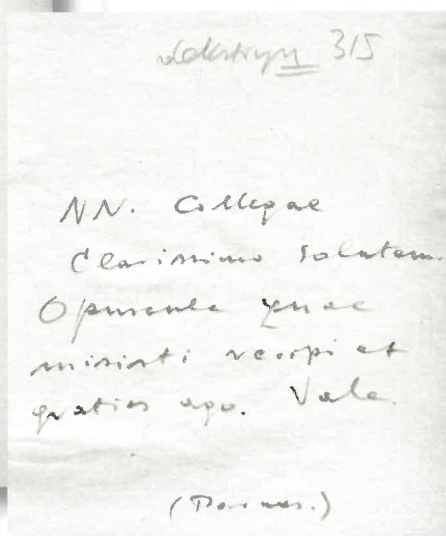
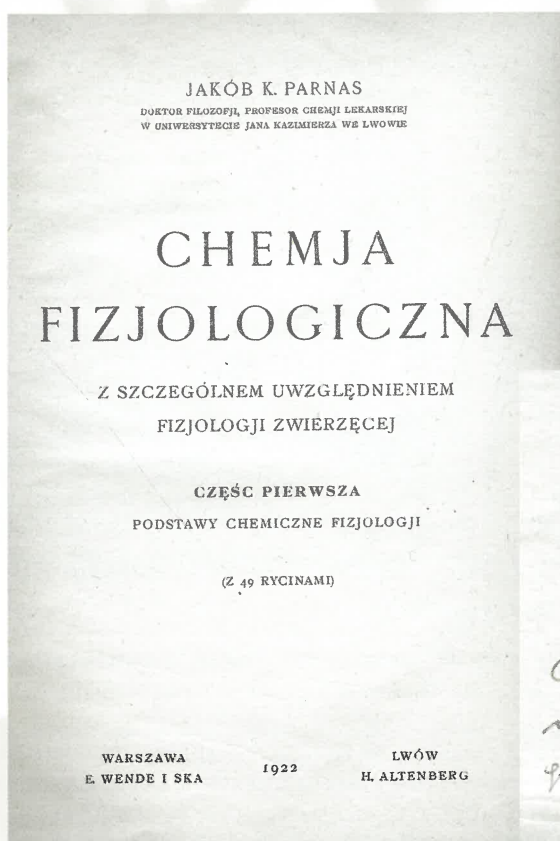
AUSWEIS Nr. 76892 wydany w Lembergu (Lwów) 1 marca 1943, z przedłużeniami do 30 czerwca 1944 roku; obok zdjęcie legitymacyjne. Długoletnią działalność pedagogiczną i organizacyjną Pani Profesor zamieściły Acta Biochim. Poln. 27 (1980) 176-180 oraz „Monografie Biochemiczne” Nr 48, PTBioch, Warszawa, 2002.



Kurs dokształcania farmaceutów we Wrocławiu w czerwcu 1950. Irena Mochnacka [1-a z prawej] oraz Wanda Mejbaum [1-a z prawej w trzecim rzędzie].



Symboliczny przekaz spuścizny Uniwersytetu Lwowskiego podczas Sympozjum IBB, 1994. Prof. Tadeusz Korzybski ofiaruje Dyrektorowi IBB egzemplarz podręcznika Jakuba Parnasa „Chemia fizjologiczna”, wydanego we Lwowie w 1922 roku.



POCZĄTKI INSTYTUTU W WARSZAWIE



„Śniadanie na trawie” w trakcie Sympozjum w Gdańsku. Malbork, Siedzą Włodzimierz Mozołowski, Irena Mochnacka, Józef Heller, Wisia Lutowicz, czerwiec 1965.



Imieniny Kazimierzy (4 marca 1965); Gabinet Prof. Hellera w siedzibie IBB przy ulicy Rakowieckiej 36, Kazimierz Lech Wierzchowski, Jan Szarkowski, Przemysław Szafrąński, Kazimierz Kleczkowski.



Włodzimierz Niemierko [Dyrektor Instytutu Biologii Doświadczalnej PAN] i Józef Heller na warszawskiej ulicy, 1965.



Profesor Ignacy Reifer, organizator i pierwszy Kierownik Zakładu Biochemii Roślin (1954-1969); Kazimierz Kleczkowski, Profesor oraz Grażyna Muszyńska z mężem na ślubie Bernarda Wielgata, 1965 rok.



Aleksander I. Oparin [Moskwa] i Józef Heller na jeździe w Tokio, 19 sierpnia 1967.

POCZĄTKI INSTYTUTU



Maja Sumińska przy pracy w laboratorium.



Pracownia Immunochemii przy ul. Oczki 6 w 1956 roku.
Stoją: Barbara Kędzierska, Irena Pietrzykowska („Lala”), dr Henryk Kubiński, Stanisława Jasińska; siedzą: Alicja Godlewska, dr Ivan Řiha, Hanna Śliwińska.



„Dwunastka” w suterynie PZH w 1958 roku. Maja Żylonis przepisuje do zeszytu laboratoryjnego wierszyki „Dzieci Pana Majstra”.



Profesor Ignacy Reifer, organizator i pierwszy Kierownik Zakładu Biochemii Roślin (1954-1969) w Instytucie.



Kazimierz Lech Wierchowski i Włodzimierz Szer – pierwsi doktorzy-współpracownicy Davida Shugara, w Zakładzie Biofizyki IBB PAN, mieszczącym się wówczas w gmachu Państwowego Zakładu Higieny przy ul. Chocimskiej 24 w Warszawie, wrzesień 1960.



Docent David Shugar organizator i pierwszy kierownik Zakładu Biofizyki w swoim gabinecie, 1960.

POCZĄTKI INSTYTUTU



Gmach przy ulicy Rakowieckiej 36, wspólna siedziba Instytutu w latach 1963-1993.



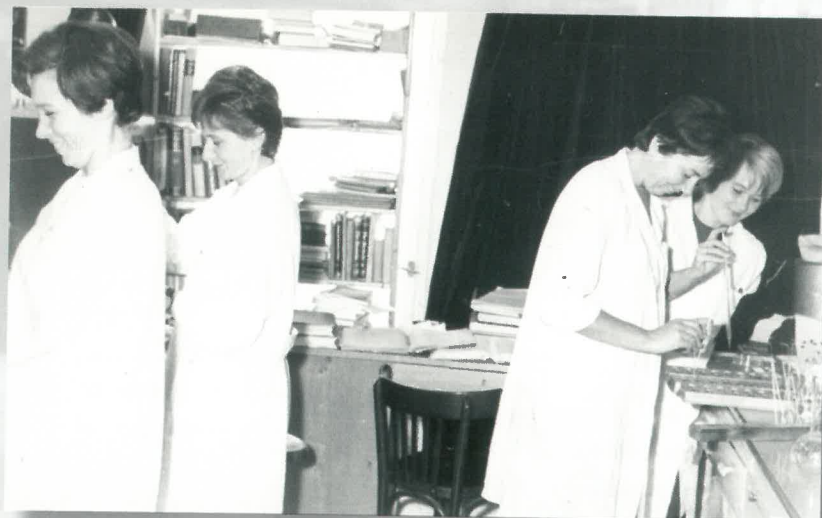
Grupa Biosyntezy Białka w 1965 roku: Stanisław Perzyński, Danuta Klarkowska, Jadwiga Passent, Elżbieta Kuligowska, Jan Albrecht (praktykant).



Stefan Klita: jeden z tych, co najpóźniej wychodził z Instytutu.



Wisia Passentowa, Eugeniusz Sułkowski przed wyjazdem do USA, Krysia Gocman.



Pracownia dr Ireny Pietrzykowskiej w Zakładzie Biofizyki przy ulicy Rakowieckiej 36. Od lewej: Teresa Zamojska (Gołaszewska) z Mirosławą Piechowską. Po prawej stronie Maja Żylonis (Sumińska) z Ireną Pietrzykowską zajęte mianowaniem faga (1966).

POCZĄTKI INSTYTUTU



Zespół Zakładu Biofizyki w pracowni na parterze gmachu IPF przy ul. Rakowieckiej 36, 1966 rok.
u góry od lewej: Andrzej Rabczenko, Izabela Kułakowska, Wanda Dynarowska, Halina Sierakowska, Irena Pietrzykowska,
Ryszard Szubiński, Leszek Nowak, Kazimierz Lech Wierzchowski, Teresa Gołaszewska, Elżbieta Stępień, Tadeusz Kędracki, Roman Lisewski;
w środku: Włodzimierz Szer, Estera Krajewska, Mirosława Piechowska; na dole: Krzysztof Berens, Celina Janion, Maja Żylonis, Krystyna Myszowska.



Asystentki techniczne Zakładu Biofizyki, „kółko śniadaniowe”,
Krystyna Myszowska („Mysza”), Teresa Zamojska
(Gołaszewska), Elżbieta Stępień, Wanda Dynarowska
(„Czarna Perła”), Maja Żylonis.
Zdj. Aleksander Żylonis.



Docent Włodzimierz Szer w otoczeniu asystentek technicznych Zakładu
Biofizyki, 1966 rok.



Uroczyste posiedzenie z okazji 50-lecia pracy naukowej Profesora Hellera, w Sali Lustrzanej Pałacu Staszica, 22 lutego 1973. W I rządzie: Tadeusz Baranowski, Irena Mochnacka, Kazimierz Lech Wierzchowski, Profesor, Maria Hellerowa, K. Mothes z NRD, Jan Szarkowski; w II rządzie: Witold Jachymczyk, Zbigniew Kaniuga, Zofia Kasprzyk, Irena Chmielewska, Kazimierz Toczko, Grzegorz Bagdasarian, Jerzy Buchowicz, Barbara Mazuś i inni.



Józef Heller przemawia do zebranych.



Uczestnicy uroczystego posiedzenia, pierwszym planie: Zygmunt Niewiarowicz (siostrzeniec Prof. Ireny Mochnackiej), NN, David Shugar, Wacław Gajewski, Maria Kopeć, Zofia Lassotowa, za nią Zofia Zielińska i inni.



Państwo Maria i Józef Hellerowie, na dalszym planie: Przemysław Szafrąński, Irena Chmielewska, Kazimierz Toczko, Grzegorz Bagdasarian.

INSTYTUT NA ZJAZDACH BIOCHEMICZNYCH (1960 – 1980)



Symposium Owadzie w Pradze, Hotel International 7.IX.1959 – Tadeusz Chojnacki [2-i z prawej w pierwszym rzędzie],
Włodzimierz Niemierko [5-ty z prawej], Irena Mochacka [3-cia z prawej w drugim rzędzie], za nią w lewo – Józef Heller.



Symposium Mukopolisacharydów w Smolenicach, 1-3.X.1959 (Czechosłowacja) Siedzą: Aleksandra Łukjaniec [druga od lewej], Irena Mochnacka, Barbara Czartoryska, Majzel-Mikołajczyk i inne; stoją: Henryk Kubiński [2-i od lewej], obok – Edmund Mikulaszek, L.Klenk, Niemcy [4-y od lewej], Włodzimierz Mozołowski [w środku], Władysław Dobrzański [3-i od prawej].



Przyjęcie na ratuszu w Kopenhadze podczas III Międzynarodowego Kongresu Fotobiologicznego w 1960 roku. W grupie z lewej strony rozmawiają: Roman Pakuła, David Shugar, Kazimierz Lech Wierchowski (tyłem), NN, Alexander Hollaender (Oak Ridge National Laboratory, USA), za nim Raina Giese (Stanford Univ., California, USA).



11 kwiecień 1961 – Uczestnicy Federation Meeting w Atlantic City, USA: Eugeniusz Sułkowski, Kazimierz Lech Wierchowski, Stefan Angielski (Uniwersytet Gdański) oraz Witold Drabikowski (IBD im. M. Nenckiego). Był to pamiętny dzień, w którym Jurij Gagarin wyleciał w Kosmos.

I-y Kongres PTBioch w Łodzi, 4-7.IX.1963, w Sali Filharmonii Łódzkiej.



Przemawia Prof. Bolesław Skarżyński (UJ, Kraków),
w Prezydium
prof. Tadeusz Baranowski (Uniw. Wrocławski).



Referat plenarny o strukturze hemoglobiny wygłasza
Kazimierz Zakrzewski; w prezydium – Przemysław Szafrąński,
Wiesław Tysarowski, Wanda Mejbaum-Katzenellenbogen.

W trakcie obrad I Kongresu Polskiego Towarzystwa Biochemicznego



Józef Heller, Irena Mochnacka, Włodzimierz Mozołowski.



Stefan Angielski z Ireną Mochnacką.



Józef Heller, Irena Mochnacka, Włodzimierz Mozołowski.



Przemysław Szafrański na bankiecie wśród uczestników Francuskiego Towarzystwa Chemii Fizjologicznej świętującego swoje 50-lecie w gmachu UNESCO w Paryżu, kwiecień 1964.

**W kuluarach III-go Zjazdu Federacji Europejskich
Towarzystw Biochemicznych (FEBS)
w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie, 4-7 kwietnia 1966.**



Przemysław Szafrański, Włodzimierz Niemierko, Andrzej Morawiecki, David Shugar i Irena Mochnacka.



W środku Józef Heller, Irena Mochnacka, Zofia Lassotowa (tyłem); z boku, 2-gi z prawej Severo Ochoa (USA).

XVI Zjazd Mikrobiologów w Lublinie; wrzesień 1967;
Przemysław Szafrański i Kazimierz Zakrzewski
[3,4-ty w czwartym rzędzie].





VII FEBS w Warnie, Bułgaria; 1971:
Stanisław Perzyński, Przemysław Szafrański
[w I rzędzie od lewej].



8.VI.1979 Przemysław Szafrański
z wizytą w Akademii Medycznej w Hamburgu.



Na Sympozjum w Berlinie Zachodnim 8.VII.1974
– G. von Ehrenstein [1-y od lewej], Chris Gillespie [sekretarka],
Fritz Lipmann [4-ty od prawej] obok Przemysław Szafrański.



Przemysław Szafrański – gość Sympozjum
polsko-francuskiego w mieszkaniu
Ann-Lise Haenni w Paryżu (22.II.1980).

INSTYTUT NA ZJAZDACH BIOCHEMICZNYCH



W zjeździe w Dymaczewie k/Poznań „Biological implications of protein-nucleic acid interactions” uczestniczyli pracownicy naszego instytutu oraz ośrodków poznańskich; plenarne referaty wygłaszali również goście zagraniczni, 19-23 maj 1980 .



Posiedzenie Koordynacyjnego Centrum Biofizyki Krajów RWPG (Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej) i Jugosławii w Dubrowniku, 1986. Polska delegacja: Kazimierz Lech Wierchowski, Danuta Dębczyńska, Stanisław Przesalski (Katedra Fizyki i Biofizyki Wrocławskiej Akademii Rolniczej), Tadeusz Wilczok (Katedra Biochemii i Biofizyki Śląskiej Akademii Medycznej). Profesor Stanisław Przesalski był niestrudżonym organizatorem wielu zjazdów w Polsce międzynarodowej szkoły „Biophysics of Membrane Transport”, w których m.in. uczestniczyli pracownicy IBB.

WYCHOWANKOWIE IBB NA STAŻACH ZA GRANICĄ (1960 – 1990)



Federation Meeting w Atlantic City, 11 kwietnia 1961 [w pamiętnym dniu wylotu w Kosmos Jurija Gagarina]. Na plaży stoją od lewej: Przemysław Szafrąński, Kazimierz Lech Wierzchowski, Witold Drabikowski (IBD im. M. Nenckiego), Marian Truszczyński (Państwowy Instytut Weterynarii, Puławy) i Eugeniusz Sułkowski – stypendyści na stażach po-doktorskich w różnych ośrodkach USA.



Ludmiła Szarkowska w okresie pracy nad rolą ubichinonu w łańcuchu oddechowym, 1960.



Alicja Drabikowska [z prawej] z Marią Erecińską w siedzibie przy ul. Rakowieckiej 36 – adresatki listów Ludmiły Szarkowskiej wysyłanych z Madison University, Wisconsin, USA, 1965.

Listy Ludmiły Szarkowskiej do Alicji Drabikowskiej, 1965 [wyimki]

Madison 14/8/1965.

Droga Alu!

Dziękuję bardzo za list i pracę. Na list odpowiadam, a prace przejrzę później i napiszę na ten temat. Najpierw muszę przejrzeć Marysi manuskrypt. Tak mam mało czasu, że nie wiem za co mam najpierw chwytać. Przez całe pięć dni tygodnia (całe szczęście, że nie 6 dni liczy tu tydzień) pracuję b. długo do ~ 12tej, 1^{ej} to i na nic czasu nie zostaje. Pozostaje sobota i niedziela na różne sprawy jak czytanie literatury, pisanie listów, zakupy, jakieś odwiedziny no i na własne – osobiste.

Gdy porównam warunki pracy pod pewnymi względami z naszymi to jestem wściekła. 17 ultrawirówek Spinco, które ciągle pracują, 4 Marplesy, ~ 6 czy 7 wirówek International, podobnych do MSE. Aparat do ultradźwięków – ATP, ADP, CoQ₁₀, DPN, DPNH, TPN, TPNH, oligomycyny, Autymycyny i t.p. ile Pani potrzebuje, oraz takie niby nieważne a bardzo uciążliwe braki u nas, jak brak lodu tu pełno – maszyny do produkcji lodu pracują bez przerwy, jednym słowem raj na ziemi.

Mitochondriów ile Pani zamarzy....

.....odnośnie roli CoQ

Wydaje mi się że teraz najważniejsze i b. pilne by było gdyby Pani zajęła się rekonstrukcją. Zarówno cholinowej jak i glicerofosforanowej oksydazy. Trzeba by to zrobić tak żeby pokazać ilościowo że bez CoQ nie idzie utlenianie tych substratów i że całą akt. można odtworzyć przez Q. To można by było jako krótszą pracę oddzielnie puścić. To jest b. ważne, bo te całe redukcje w całych mito trudno ilościowo mierzyć. Z endogennym, źle bo go jest mało, egzogenny źle jest redukowany więc aktywność mała. Niech Pani się za to weźmie, bo nie chciałabym, żeby to kto inny zrobił. Trzeba to robić na Warburgu.Podałam Marysi warunki. To – w stosunku do tego co w literaturze jest zmienione.

[następuje dokładny biochemiczny przepis testowania CoQ na mitochondriach szczurów]

....Cieszę się, że Pani wzięła ten homogenizator do nas, bo ja go zamawiałam. To jest produkcja PAN. To jest dobry homogenizator, bo łatwo się w nim chłodzi lodem, bo jest pojemnik metalowy Pani Alu, niech Pani pamięta o lampie zapasowej do Eppendorfa. Pisałam do Marysi o tym żeby nie przeoczyć kupna odpowiedniego aparatu do ultradźwięków a także żeby wstawić w plan kupno wytrząsarki do otwartych próbek. To będzie nam szczególnie potrzebne do oznaczeń fosforu labilnego i nieorganicznego przy badaniu fosforylacji. Podałam firmę produkującą takie wytrząsarki. Nigdzie indziej nie widziałam takich.

Często o Was moje Panie myślę. Miałybyśmy tu dużo razem do roboty. Może wkońcu i u nas poprawią się powoli warunki pracy. Było o wiele gorzej, gdy Pani zaczęła.

Ciągle mi się coś przypomina. Trzeba koniecznie pamiętać! gdyby się nadarzyła okazja wstawić w plan ultrawirówkę Spinco. To są jednak najlepsze wirówki tego typu.

Narazie kończę. Napiszę wkrótce poraz drugi. Przepraszam za ten chaos. [zaczynam zapominać jak się pisze po polsku] przede wszystkim miałam zapytać jak Pani zdrowie. Jak z tymi dusznościami? Serdeczne pozdrowienia dla Pani Marysi, Eli i Poli

[– LSzarkowska]

Madison 15.10.1965

Droga Pani Alicjo!

Dziękuję Pani bardzo za list i odbitkę. Ciekawa jestem bardzo jak się udał pobyt w Berlinie no i jak Pani zdrowie, co z tymi dusznościami?

Odczynników trochę Wam przyślę – postaram się kupić tylko mam tak mało czasu, że ciągle mi trudno się zebrać. Z rekonstrukcją niech Pani poczeka aż przyślę Pani ubichinon. Napiszę Pani wówczas plan – i wskazówki – jednocześnie będzie Pani mogła spróbować rekonstrukcji wszystkich dehydrogenaz. Ekstrakcja acetonem jest za drastyczna. Udaje się z bursztynianem, natomiast DPNH dehydrogenaza zostaje zainaktywowana. Wielu ludzi jak się zorientowała próbowało zrekonstruować DPNH dehydrogenazę (oksydazę) i nie udawało się. To bowiem jest b. ważny argument odnośnie ubichinonu w utlenianiu DPNH co dotąd ciągle było pod znakiem zapytania. Ja znalazłam dobre warunki ekstrakcji, w których DPNH-oksydaza nie jest zainaktywowana i mam nadzieję, że to się da zastosować do innych rekonstrukcji!

.....Aktywność zależy bardzo od stanu emulsji fosfolipidów (asolectyny). Więc trzeba emulsję przygotować przez „sonifikację” tego samego dnia – gdy stoi staje się coraz mniej aktywna. Chodziło by o to żeby pokazać, że redukcja UQ jest duża – szybkość redukcji jest b. ważna bo to świadczy o tym czy Q jest istotnie akceptorem, czy to jakaś aktywność uboczna, więc bardzo ważne jest znalezienie optymalnych war. To odnosi się zarówno do GIP, jak cholinowej i sarkozynowej, (prolinowej też). Wydaje mi się, że wszystkie te dehydrogenazy wymagają do działania fosfolipidów. Metody otrzymywania z użyciem fosfolipazy zniszczyły fosfolipidowce, więc trzeba ich dodać. Co jest ważne – kolejność dodawania odczynników – Np. [następuje dokładny przepis]... Więc droga Pani Alu mam nadzieję, że dobrać Pani takie warunki że aktywności będą ogromne. Bardzo ważnym obecnie momentem jest wykazanie że redukcja Q jest znacząca, a nie uboczna. Kończę narazie

Serdeczne pozdrowienia

[– LSzarkowska]

1974/75 Nasi pracownicy goszczący w Roswell Park Memorial Institute, Buffalo, N.Y., USA



Prof. Michał Laskowski, Sr., Agnieszka Siwecka i współpracownicy Laboratorium Enzymologii.



Prof. Michał Laskowski, Sr. (kierownik Laboratorium Enzymologii), Halina Sierakowska, Wiesław Jankowski.



Przemysław Szafrąński w odwiedzinach w Madison, Wisconsin – spotkanie z Zofią Oparą-Kubińską, 1979.

Boston, 1980-1985, wspomnienia Zofii Zarębskiej i Barbary Mazuś.

Wielu spośród nas w pewnym okresie dojrzewania do samodzielnej pracy naukowej postanawia wyjechać do zagranicznych ośrodków naukowych na długo bądź na zawsze.

Wybory wyjazdu do zagranicznych ośrodków były szczególnie dramatyczne po 1968 i po 1981 roku, gdyż były przyspieszone a często wymuszane okolicznościami politycznymi.

Wyjazdy wymuszane były żydowskim pochodzeniem (po 1968), a po 1981 – wprowadzeniem stanu wojennego. Nie bez znaczenia były sytuacje ekonomiczne, w jakich znalazło się wielu pracowników obarczonych utrzymaniem rodzin.

O ile obecnie, odpływ naukowców, poczynając od lat 90. odbywa się w sposób ciągły „kontrolowany”, przeważnie po ukończonym doktoracie, o tyle tamte wyjazdy były falą odpływu niezwykle bolesną, długo odczuwaną w tkance pokoleniowej Instytutu. Niektórzy, po ustabilizowaniu swojej pozycji w laboratoriach zagranicznych nawiązali współpracę ze swoim macierzystym instytutem. Na szczęście mieli do czego wracać dzięki rozsądnej polityce Instytutu, włączających ich przyjazdy do naszych dwuletnich sympozjów „Research Report”, poczynając od roku 1994.

Jednym z ośrodków skupiających liczne grono naukowców z IBB oraz z innych polskich instytucji po 1981 roku był Boston w USA. Tam też schroniła się liczna rzesza działaczy Solidarności i jej szeregowych zjadaczy chleba (**zdj. 1**). Jedną z osób łączących nas wszystkich w Bostonie była docent dr hab. Barbara Mazuś z Zakładu Biochemii Roślin IBB. Jej wyjazd poprzedziła współpraca Zakładu z Prof. Bert Vallee (Harvard Medical School) organizowana przez prof. Grażynę Muszyńską.

W 1983 roku działalność polityczna w Bostonie, podtrzymująca ruch krajowy Solidarności, przybrała pewne formy: spotkania z działaczami: np. z Stanisławem Barańczakiem (**zdj. 2**), Mirosławem Chojeckim (**zdj. 3**), spotkanie z Czesławem Miłoszem (**zdj. 4**), ówczesnym wykładowcą z dziedziny literatury polskiej w Bostonie, pomoc materialna solidarnościowcom z rodzinami. Basia wiele czasu poświęcała pomocy w zainstalowaniu się każdego z nas po przyjeździe do Bostonu, znalezieniu mieszkania, informacji o zwyczajach, organizacjach itp. Niezapomniane były nasze „rodzinne” spotkania (**zdj. 5**) połączone z wyjazdami w długie weekendy: do Newport, do White Mountains ze zdobyciem szczytu Mount Washington, do Duxbury, na wyspę Cape Cod (**zdj. 6**).

Owe spotkania „rodzinne” łączyły naukowców o różnym stażu, więc były u nas babcie, ciocie, mamy, żony i mężowie oraz wnuki... Pomagały one nam w odpoczynku po wytężonej pracy w laboratoriach oraz w przedyskutowaniu sytuacji politycznej w kraju, nieraz pomagały w podejmowaniu ważnych decyzji życiowych, w uwolnieniu się od lęków spowodowanych przebywaniem na obczyźnie.

Wśród nas była m.in. Magda Konarska (**zdj. 7**), najlepsza ówczesnie doktorantka IBB, stypendystka Massachusetts Institute of Technology, w laboratorium pod kierunkiem Phillip Sharpa, wkrótce po jej stażu laureata Nagrody Nobla w dziedzinie ‘for their discovery of split genes’ (1993).

Krótkie pobyty naukowe w Bostonie niezliczonej rzeszy naukowców zawsze zahaczały o przystań u Basi: Witek Filipowicz, Jurek Paszkowski, Piotr Węgleński, Grażyna Muszyńska (**zdj. 8**) i inni.



Sylwester 1981 roku, początek stanu wojennego – w mieszkaniu Izabeli i Bogdana Lipińskich zebrani sympatycy Solidarności.



2



3

Stanisław Barańczak, Mirosław Chojecki i inni goście spotkania.

WYCHOWANKOWIE IBB NA STAŻACH ZA GRANICĄ



4
Spotkanie polskich stypendystów z Czesławem Miłoszem po jego wykładzie w Harvard University, obok Barbara Mazuś, organizatorka spotkania oraz Małgorzata Krych (Brandais Univ.), na pierwszym planie Izabela i Bogdan Lipiński.



5
Spotkanie polskich stypendystów w domu u Basi: Zofia Zarębska [Harvard Univ.], państwo Mazusiowie, NN, Anna Krówczyńska (Tuft Univ.), Magda Konarska (MIT).



6
Krystyna Grzelak [Marquette Univ., Milwaukee, WI, USA], Zofia Zarębska [Harvard Univ.], Barbara Mazuś [Harvard Medical School] na stateczku odpływającym na Cape Cod, 8 maja 1983.



7
Magda Konarska (MIT), Anna Radomińska-Pyrek (Little Rock, USA), Zofia Zarębska, Barbara Mazuś [Harvard Medical School], Jędrzej Mazuś, sierpień 1984.



8
Grażyna Muszyńska z wizytą w Bostonie, na tle Harvard Medical School, marzec 1992.



Wacław Szybalski, Anna Kijowska, Barbara Mazuś w przerwie konferencji w Madison nt. Transkrypcji informacji genetycznej, lato 1982.

„Filia IBB” w Chapel Hill (North Caroline, USA), lata 1990



Piotr Jonczyk, Katarzyna Bębenek (gospodyni), Monika Hryniewicz, siedzą – Zbyszek Domiński, Iwona Fijałkowska, Jacek Hennig.



„Tequila Session” na Emerald Island: Jacek Hennig, Iwona Fijałkowska, Monika Hryniewicz, Piotr Jonczyk.



Stypendyści z Chapel Hill na spotkaniu w Warszawie u Iwony Fijałkowskiej: Anna Bębenek, Jacek Hennig, Monika Hryniewicz, Gospodyni, Zbigniew Domiński, Katarzyna Bębenek, Piotr Jonczyk, jesień 1997.

**Spotkania z byłymi wychowankami Instytutu,
pracującymi za granicą,
zaproszonymi na Sympozjum IBB, w listopadzie 1994 roku.**



Bernard Wielgat, Elżbieta Kraszewska, Jerzy Barankiewicz [Cyprus Pharmaceutical Corporation, Carlsbad, CA, USA].



Jerzy Paszkowski [Friedrich Miescher Institute, Bazylea, Szwajcaria], Bernard Wielgat, Blanka Szurmak, Maria Szwacka [SGGW].

JUBILEUSZE INSTYTUTU

25-LECIE (1954-1979)



Prezydium uroczystej sesji: Prof. Kazimierz Lech Wierzchowski (Dyrektor IBB), Prof. Józef Heller, Prof. Tadeusz Korzybski.



Profesor Józef Heller otwiera uroczystą sesję 25-lecia IBB, 3 maja 1979 w auli gmachu przy ulicy Rakowieckiej.



Anna Ziemska (sekretarka Dyrekcji), dr Danuta Dębczyńska (Kierowniczka Działu Planowania i Koordynacji w IBB), Tadeusz Kłopotowski, Przemysław Szafrąński, Jan Szarkowski; na dalszym planie – pracownicy IBB oraz zaproszeni goście.

Jan Karol Kostrzewski – prezes PAN i Minister Zdrowia, Janina Blauth-Opieńska (UMCS, Lublin), Przemysław Szafranski, Jan Szarkowski, Marcin Filutowicz, Ignacy Wald (Inst. Psycho-neurologiczny), Maria Toczko (SGGW), NN, NNN, Alicja Bardoń (Inst. Matki i Dziecka), Aleksandra Putrament, Mieczysław Chorąży (Inst. Onkologii, Gliwice), Mirosław Mossakowski (Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN), Kazimierz Zieliński (Inst. Biologii Doświadczalnej PAN), Małgorzata Wilczewska (sekretarka Rady Naukowej IBB), Witold Drabikowski (IBD PAN) i inni.



Sekretarz II Wydziału PAN, Adam Urbanek wręcza list gratulacyjny Profesorowi Grzegorzowi Bagdasarianowi. Po lewej – Prof. Janina Blauth-Opieńska (UMCS, Lublin), po prawej – Prof. Kazimierz Zieliński (Dyrektor IBD PAN).



Pracownicy Instytutu podczas przyjęcia w 25-lecie IBB: na pierwszym planie – Krystyna Gryniewicz-Krajewska, Włodzimierz Walczak, Irena Pietrzykowska, Alicja Drabikowska.



Uczestnicy uroczystej sesji w 35-lecie IBB, 30 maja 1989 w auli gmachu przy ulicy Rakowieckiej.



Dyskusje w kularach: Alicja Drabikowska, Maria Monika Jeżewska, Tadeusz Kulikowski, Krystyna Zakrzewska, NN, X, Konstancja Raczyńska-Bojanowska (Redaktor Acta Biochimica Polonica), Marek Wełnicki.



Od lewej w I-ym rzędzie: Teresa Proba, Zygmunt Cieśla Prof. Konstancja Bojanowska, Marcin Filutowicz, NN, Anna Sołtyk, Janusz Siedlecki, Krystyna Bolewska, Małgorzata Mroczkowska (Słupecka), Elżbieta Grzesiuk, Jarosław Kuśmierk, Barbara Kłudkiewicz, Krystyna Gryniewicz-Krajewska i inni.



Uczestnicy podczas „bankietu” w auli – po raz pierwszy zaproszono byłych pracowników z zagranicy: Kazimierz Lech Wierchowski z Anną Radomińską Pyrek (Little Rock, USA); w głębi Anna Fabisiewicz z Irminą Lewandowską.

Bernard Wielgat, Ewa Popowska, Przemysław Szafrąński,
Irena Pietrzykowska podczas bankietu.



DRUGIE SYMPOZJUM IBB „SURVEY OF RESEARCH”, listopad 1994, po raz pierwszy we własnej siedzibie Instytutu.

Gmach Instytutu w październiku 1994. Przy wejściu dwie
tablice: Instytut Biochemii i Biofizyki PAN oraz „Polsko-
-Francuskie Centrum Biotechnologii Roślin”.



Włodzimierz Zagórski-Ostojka otwiera Sympozjum. W tle: Zofia Lassotowa, Liliana Konarska (Katedra i Zakład Biochemii i Chemii
Klinicznej AM), Zofia Zielińska (IBD) – Przemawia Prezes PAN Leszek Kuźnicki (IBD im. Marcelego Nenckiego).



Panel dyskusyjny: Waław Szybalski (Univ. of Wisconsin Medical School, USA), Jerzy Vetulani (Instytut Farmakologii PAN w Krakowie), Piotr Słomski (CNRS, Gif-sur-Yvette, Francja), Michael Sela (Instytut Weizmana, Izrael), Adam Łomnicki (Instytut Biologii Środowiskowej, Kraków).



Sprawozdań słuchają Zofia Lassotowa i Andrzej Paszewski.



Słuchacze obrad – Celina Janion, Alicja Kasperska (Instytut Biologii Eksperymentalnej Roślin UW), dalej Irena Pietrzykowska, Leszek Nowak, Karol Taylor (Uniwersytet Gdański).



Aleksander Koj – Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytut Biologii Molekularnej i Biotechnologii UJ w Krakowie.

Postępy prac referowali tradycyjnie kierownicy Zakładów lub Zespołów.
[Odmiennie organizowano następne Sympozja oddając głos najmłodszym wykonawcom prac.]



Referują: Andrzej Bierzyński, Piotr Zielenkiewicz.



Referuje Magdalena Fikus.



– Przed wejściem do gmachu IBB – Iwona Fijałkowska oraz Piotr Jonczyk w przerwie obrad Sympozjum.

Dyskusje w przerwie obrad



Maciej Wiewiórowski (Inst. Chemii Bioorganicznej PAN, Poznań), Włodzimierz Zagórski-Ostoja, Marek Niezgódka (Interdyscyplinarne Centrum Modelowania UW).



Przemysław Szafranski i Jan Albrecht (Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN).



David Shugar i Jan Szarkowski.



Andrzej Jerzmanowski (Pracownia Biologii Molekularnej Roślin UW),
Wacław Szybalski (Univ. of Wisconsin Medical School, USA),
Karol Taylor (Uniwersytet Gdański).



Marian Grynberg (Wydział Fizyki UW) i Ewa Bartnik (Zakład
Genetyki Wydziału Biologii UW).



Zofia Zarębska w rozmowie z Aleksandrem Wasilewskim
(Instytut Ekologii PAN, Dziekanów Leśny k/Warszawy).



Przemysław Szafrński, Teresa Jakubowicz (Instytut Mikro-
biologii i Biotechnologii UMCS, Lublin), Włodzimierz Ostrowski
(UJ, Kraków).



– Kazimierz Wierchowski, Włodzimierz Ostrowski (UJ, Kraków), Wacław
Szybalski (University of Wisconsin Medical School, Madison, WI, USA).



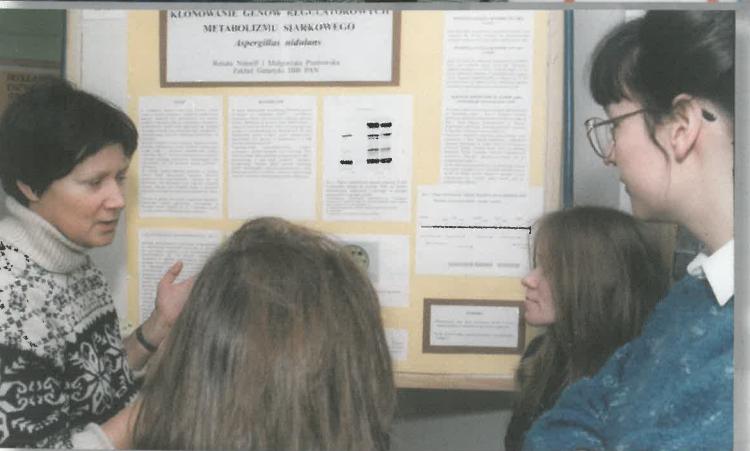
Honorowi Goście Sympozjum, Włodzimierz Szer (The Scripps
Research Institute La Jolla, CA, USA) i Wacław Szybalski.



Konstanty Gebert (Redaktor „Midrasza”), Romuald Klekowski, sekretarz II Wydziału PAN.



– Bronisław Geremek (przedstawiciel Rządu), Włodzimierz Siwiński (pro-rektor UW) z Małgorzatą Piotrowską.



Teresa Żołądek i Renata Natorff podczas sesji plakatowej Sympozjum.

Jubileusz 50-lecia IBB (listopad 2004)

Włodzimierz Zagórski-Ostojka wygłasza referat inauguracyjny pt. „Piećdziesiąt lat IBB – kilka słów o historii”. W prezydium – Andrzej Paszewski.



Uroczystość otwarcia Jubileuszowej Sesji 50-lecia IBB. W pierwszym rzędzie siedzą m. in. Leszek Kuźnicki (IBD PAN), Piotr Słonimski (CNRS, Francja), Wacław Szybalski (Univ. Madison, Wisconsin, USA), Andrzej Legocki (Prezes PAN).



Gratulacje składa przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Biochemicznego – Jolanta Barańska, obok Andrzej Paszewski.





Dekoracja odznaczeniami państwowymi zasłużonych pracowników Instytutu – odznaczenia wręcza Prezes PAN – Andrzej Legocki.



Wręczenie pamiątkowych medali przyznanych przez Dyrektora Molecular Research Center [Cincinnati, Ohio, USA], Piotra Chomczyńskiego. Medale wręcza córka darczyńcy, Dorota Mochnacka wraz z Jerzym Barankiewiczem (USA), przyjmuje – Jerzy Buchowicz.



Pamiątkowe zdjęcie długoletnich pracowników Instytutu: Włodzimierz Szer (USA), Maria Monika Jezewska, Przemysław Szafranski-Szeliga, Tadeusz Chojnacki, Włodzimierz Zagórski-Ostoja, Jan Szarkowski, Kazimierz Lech Wierzchowski.



Zakład Biofizyki: Krzysztof Berens, Bożenna Rempola, Roman Lisewski, Krzysztof Bobrowski, Krystyna Zakrzewska, Elżbieta Stępień, Majka Żyłonis, Tomasz Łoziński, Magda Fikus, Kazimierz Lech Wierzchowski (kierownik); na pierwszym planie – siedzi Ewa Litońska, za nią Hanna Kozłowska i Krystyna Bolewska.



Alicja Drabikowska, Jerzy Barankiewicz (USA), Monika Jeżewska (kierowniczka), Halina Trembacz, Grażyna Jewdoszuk.



Niestrudzona Sekretarka wielu Dyrektorów Instytutu – Elżbieta Matuszyk.



Irena Pietrzykowska na przyjęciu.



Piotr Zielenkiewicz kroi tort „IBB” w asyście Kasi Jagiełło.



Współpraca z Instytutem Molekularnej Biologii i Genetyki, Kijów, Ukraina – Oleg Okuniew, stypendysta, Przemysław Szafranski – kierujący współpracą z funduszu europejskiego; obok Zofia Lassotowa i Jan Szarkowski oraz Barbara Kłodkiewicz w pokoju 323B, 1994.



„Filia” Kijowskiego Instytutu Biologii Molekularnej i Genetyki w IBB: Dyrektorka Anna Walentyniwna Jelska z Dyrektorem IBB, Włodzimierzem Zagórskim- Ostoją w otoczeniu stażystów z Kijowa – [od lewej] Dima Lozhka, Andżela Dwornyk, Nikołaj Radomski, Ludmiła Strokowska, Oksana Kowalenko.



Dyrektor Instytutu Włodzimierz Zagórski-Ostoja w towarzystwie Piotra Chomczyńskiego (USA) wznosi toast za pomyślność wszystkich obecnych.

Włodzimierz Zagórski-Ostoja i Piotr Chomczyński (USA)
w towarzystwie doktorantki Maji Zielińskiej.



Wykłady sympozjalne wygłosili m.in. zaproszeni goście:
a) Piotr Słonimski [CNRS, Gif-sur-Yvette, Francja] wdziewa pomarańczową
czapeczkę na znak solidarności z demokratyczną Ukrainą przed wykładem
„A few remarks about genomics”.
b) Alexander Spirin [Protein Institute, Russian Academy of Sciences, Puschino,
Rosja] wygłasza referat pt. “High-throughput cell-free systems for synthesis
of functionally active proteins”.



Prof. Hilary Koprowski
[Thomas Jefferson
Univ., Philadelphia, PA,
USA]
po wygłoszeniu ple-
narnego wykładu
„Green revolution”,
Agnieszka Sirko, Jacek
Koprowski, Anna
Modelska.



Dyskusje w kuluarach: Piotr Jonczyk, Anna Płochocka, Judy
Campbell [California Institute of Technology, Pasadena, CA, USA].

29 FEBS w Warszawie



Uroczyste otwarcie 29 FEBS w Sali Kongresowej PKiN, 26 czerwca 2004. Prezydium FEBS: Andrzej Legocki (prezes PAN), Claudina Rodrigues-Pousada (przewodnicząca FEBS), Julio Celis (sekretarz FEBS) Horst Feldman (członek Zarządu FEBS), Piotr Węgleński (Rektor UW).

Noblista – Kurt Wüthrich z Zurychu wygłasza odczyt pt. „NMR views of proteins”.



Sluchacze odczytu Kurta Wüthricha w Sali Kongresowej PKiN; w l-ym rzędzie: Witold Filipowicz (Bazylea), Andrzej Legocki, Prezes PAN, Piotr Węgleński, Rektor UW.



Kazimierz Lech Wierzchowski i Magdalena Fikus w kularach 29 Kongresu FEBS.



Frank Lindquist [Dania, jeden z założycieli FEBS w 1964 roku] w rozmowie z Jerzym Duszyńskim [Dyrektor IBD PAN, współorganizator 29 FEBS w Warszawie].

BUDOWA WŁASNEJ SIEDZIBY INSTYTUTU

Historia budowy siedziby Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN

Kazimierz Lech Wierzchowski, Bernard Wielgat

Budowa siedziby Instytutu była przewidziana w uchwale Prezydium Polskiej Akademii Nauk z 1956 roku o utworzeniu Instytutu Biochemii i Biofizyki na bazie Zakładu Biochemii PAN. Początkowo planowano lokalizację w jednym z pawilonów przy ul. Kasprzaka, w których ostatecznie umieszczono instytuty Wydziału III PAN: Chemii Organicznej i Chemii Fizycznej. Zamiast, Instytut uzyskał tymczasową siedzibę, w formie dzierżawy na okres 5-let, frontowy budynek w kompleksie przy ul. Rakowieckiej 36, należący do Ministerstwa Przemysłu Spożywczego i Skupu. W kompleksie tym mieściło się szereg instytutów resortowych, m.in. Instytut Przemysłu Fermentacyjnego – administrator całego zespołu. Lewe,

wolne skrzydło budynku, przystosowane do celów administracyjnych, wymagało adaptacji na laboratoria, prawie w większości było zajęte przez laboratoria podlegające Ministerstwu.

W stosunkowo krótkim okresie, 1962 –1963, udało się Zarządowi Inwestycji PAN przeprowadzić prace adaptacyjne i wyposażeniowe, w oparciu o założenia opracowane przez poszczególne Zakłady i jednostki organizacyjne IBB, pod nadzorem pełnomocnika Rady Naukowej i Dyrekcji Instytutu dra Kazimierza L. Wierzchowskiego we współpracy z Krzysztofem Berensem. W rezultacie, już na przełomie lat 1963/1964 wszystkie ówczesne Zakłady oraz Biblioteka, poza Pracownią Immunochemii,



Model komputerowy zespołu budynków IBB od strony południowej, mgr inż. arch. Ewa Bielobradek, 1989.

przeniosły się do wspólnej siedziby. Pozostałą część budynku – większość prawego skrzydła, poza dwoma pokojami na parterze i częścią suterenu, gdzie mieściła się Biblioteka – udało się przejąć dopiero po usilnych staraniach stopniowo: w 1968. około 160 m² na II piętrze (dla Zakładów Biochemii Roślin i Drobnoustrojów), na parterze i w suterenie (dla Biblioteki); w 1970. uzyskano pomieszczenia na I piętrze, do których przeniósł się Zakład Genetyki, włączony uprzednio do struktury Instytutu w 1967 roku. Instytut dysponował wówczas łączną powierzchnią, wraz z korytarzami, 2400 m²; przy ówczesnym poziomie zatrudnienia na 1 pracownika działalności podstawowej przypadało zaledwie ok. 6 m² powierzchni laboratoryjnej.

Wobec mijającego w 1968 roku 5-letniego okresu dzierżawy skrzydła budynku przy ulicy Rakowieckiej, do końca roku opracowane zostały założenia techniczno-ekonomiczne (ZTE), przy udziale konsultanta inż. M. Nikolay z Politechniki Warszawskiej, dla własnego budynku, planowanego na należącej do PAN działce „przy ul. Żwirki i Wigury”, ale jeszcze bez szczegółowej decyzji lokalizacyjnej. Wskutek zamieszania, wywołanego decyzją o „deglomeracji” Warszawy, po interwencji władz PAN (prof. Kazimierz Secomski) w Komisji Partyjno-Rządowej ds. Deglomeracji, Zarząd Inwestycji PAN dopiero w 1970. mógł zlecić Biuru Projektów Służby Zdrowia II etap opracowania ZTE. Były one gotowe pod koniec 1972 roku, ustalona została też szczegółowa lokalizacja budynku przy ul. Alfreda Pawińskiego.

W planach inwestycyjnych PAN, budowa miała rozpocząć się w 1974., na którą Komisja Planowania przy Radzie Ministrów przydzieliła w 1973. „limit inwestycyjny” w wysokości 20 mln. zł. II Kongres Nauki Polskiej poparł konieczność przyśpieszenia prac nad siedzibą Instytutu. Jednak, wobec braku reglamentowanej centralnie t. zw. „mocy przerobowej” w Kombinacie Budownictwa Miejskiego Warszawa-Południe oraz opóźnienia prac nad projektem technicznym budynku, prace budowlane nie zostały podjęte. Projekt techniczny budynku został przekazany Zarządowi Inwestycji PAN przez Biuro Projektów z rocznym opóźnieniem, w 1975 roku. W latach 1976-1977 nic się nie działo wokół budowy, mimo usilnych starań Dyrekcji i władz Wydziału II, wobec negatywnej opinii politycznej o IBB w Komitecie Zakładowym PZPR

przy PAN. Powodem była ochrona zatrudnionych w IBB współpracujących z KOR [Komitetu Ochrony Robotników] oraz udział naszych profesorów w Latającym Uniwersytecie. Dopiero w 1978. udało się wyprować z terenu naszej działki bazę produkcyjną kabin sanitarnych w/w Kombinatu Budownictwa Miejskiego, a ponadto otrzymano przydział t. zw. pustaków Ackermana (reglamentowanych) do budowy stropów; zaktualizowano również ZTE, wprowadzając do planów budowę pracowni P-3 i hodowli kultur tkankowych. W 1979 roku decyzją Rządu budowa została dopuszczona do realizacji w ograniczonym zakresie: budowa dróg dojazdowych, doprowadzenie wody i energii, ogrodzenie terenu. Dopiero we wrześniu następnego roku, 1980, Oddział Inwestycji PAN podpisał umowę z przedsiębiorstwem „Budopol”. Prac jednak nie podjęto. Dyrekcja Instytutu zwróciła się do Sejmowej Komisji Nauki i Postępu Technicznego z prośbą o interwencję.

Stale wydłużająca się perspektywa budowy własnej siedziby oraz rosące zagęszczenie pomieszczeń w budynku przy ul. Rakowieckiej zmusiło dyrekcję Instytutu do szukania poprawy sytuacji na drodze wynajmowania dodatkowych pomieszczeń, przenoszenia do nich części warsztatów i magazynów i adaptacji zwolnionych lokali na laboratoria. W 1968. Pracownia Immunochemii decyzją władz Wydziału II PAN otrzymała 35 m² w siedzibie Instytutu Biologii Doświadczalnej PAN im. M. Nenckiego przy ul. L. Pasteura 3. W 1973. wydzierżawiono i zaadaptowano dla potrzeb warsztatu mechanicznego pomieszczenia starej kotłowni w budynku Spółdzielni Mieszkaniowej „Politechnika” (przy ul. Komarowa 88). W następnym roku wydzierżawiono kolejne pomieszczenia przy ul. Bełskiej 24, 26 i 28 na magazyny ogólne oraz przy ul. Maklakiewicza 13 na magazyn książek i czasopism dla Biblioteki. W zwolnionych pomieszczeniach przy ul. Rakowieckiej urządzono laboratoria ultrawirówek, liczników scyntylicyjnych i hodowli owadów, oraz pracownię kserograficzną. W 1979. zakupiono 10 kontenerów budowlanych o powierzchni około 150 m², ulokowano je na zapleczu budynku przy ul. Rakowieckiej i przystosowano dla potrzeb warsztatów i na cele magazynowe. W zwolnionych pomieszczeniach suterenu ulokowano m. in. pierwszą pracownię komputerową i magazyn izotopowy.

Na początku lat 80-tych warunki pracy w laboratoriach Instytutu stawały się coraz gorsze i nie spełniały podstawowych norm bhp i p.poż. Negatywne protokoły różnych komisji i groźba zamknięcia laboratoriów były głównymi argumentami dyrekcji w rozmowach z władzami PAN o budowie nowej siedziby. Andrzej Paszewski (dyrektor w latach 1981-1984), uzyskał od władz PAN obietnicę etapowej budowy siedziby IBB. W pierwszym etapie miał powstać jednopiętrowy pawilon o powierzchni ok. 2700 m², natomiast etapu docelowego nie określono.

Stan wojenny, wprowadzony 13 grudnia 1981 r., nie był okresem sprzyjającym dla procesu inwestycyjnego. Decyzję Rządu o przyznaniu dla PAN na budowę IBB 200 milionów złotych –130 na budowę i 70 na wyposażenie - Instytut otrzymał „na gwiazdkę” 1984 r., gdy dyrektorem był Jerzy Buchowicz (1984-1987). Powołał on Bernarda Wielgata na wicedyrektora, któremu powierzono prowadzenie wszystkich spraw związanych z procesem inwestycyjnym: doprowadził on do końca budowę nowej siedziby IBB, czuwając nad inwestycją nieprzerwanie do 1996 roku.

W 1984 roku projekty inwestycyjne okazały się prawnie nieaktualne i cały proces należało rozpocząć od początku. Przygotowano szczegółowy program zagospodarowania pawilonu i wytyczne inwestorskie do projektu budynku o powierzchni 2700 m², które przekazano do Biura Inwestycji PAN. Dzięki życzliwości i energii Andrzeja Lipińskiego, dyrektora Biura i byłego dyrektora Administracyjnego IBB (1973-1979), przeprowadzono dość szybko sprawy formalne i w 1985 roku program przekazano do Biura Projektów Służby Zdrowia. Architektem prowadzącym została inż. arch. Ewa Bielobradek, która równocześnie była głównym koordynatorem prac projektowych siedziby Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN, a następnie Instytutu Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej PAN, placówek zlokalizowanych na ponad 3 ha działce w obrębie ulic Alfreda Pawińskiego i księcia Trojdena.

W 1986. prace projektowe, łącznie z projektem technicznym i wszelkimi uzgodnieniami mediów (energia elektryczna, woda, kanalizacja, gaz, łączność telefoniczna itp.) ze służbami miejskimi zostały ukończone i zatwierdzone przez Naczelnego Architekta Warszawy do realizacji. Zarząd Inwestycji PAN podpisał w 1986. umowę o prace budowlane z Kra-

kowskim Przedsiębiorstwem Budowlanym „Chemo-budowa”, z terminem ich rozpoczęcia wiosną 1987. Na naszą prośbę, Zarząd Inwestycji we własnym zakresie wykonał w 1986. szereg prac przygotowawczych: uporządkowanie terenu, położenie płyt betonowych pod ciągi komunikacyjne, ustawienie baraków magazynowych i zakup materiałów budowlanych za kwotę 20 mln zł. W 1987. „Chemo-budowa” zerwała umowę przed przystąpieniem do prac, co stworzyło niebezpieczną sytuację, grożąc zahamowaniem budowy podobnie jak w latach 70-tych. W tej sytuacji, dyrekcja zastosowała nową strategię: zaproponowano Zarządowi Inwestycji podpisanie umowy z tzw. firmą polonijną. Jednak opór państwowej instytucji wobec firm prywatnych był niewyobrażalny, dlatego Dyrekcja IBB prowadziła rozmowy we własnym zakresie. Udało się przekonać władze PAN, a w szczególności dyrektora Zarządu Inwestycji, Andrzeja Łukanowskiego, do podpisania umowy o budowę IBB z firmą amerykańsko-polonijną, Preisler-Inter-Bildex. W 1987. firma ta wykonała odwodnienie terenu i wykop oraz ławy fundamentowe pawilonu A. Prace inwestycyjne zostały wreszcie zapoczątkowane.



Początki budowy – Wojciech Bartnikowski, Irena Golczyk i Albin Gniewaszewski (kierownik budowy) na tle pierwszych kondygnacji gmachu, lato 1988.

Jesienią 1987. dyrektorem IBB zostaje Kazimierz Kleczkowski i czyni starania u władz PAN o przekształcenie budowy w inwestycję priorytetową i uzyskanie formuły tzw. zamówienia rządowego. Atmosfera wokół naszego Instytutu była ciągle mało

przychylna i starania były bezskuteczne. W 1988. Zarząd Inwestycji wręcz bojkotował polonijnego wykonawcę – nie odbierał robót od wykonawcy, nie zatwierdzał kosztorysów i nie płacił faktur, mimo to, że wykonano fundamenty i ściany kondygnacji piwnicznej. Nie opłacany wykonawca groził zerwaniem umowy.

W tej sytuacji podjęliśmy, jako pierwsi w PAN, starania o przejęcie prowadzenia inwestycji bezpośrednio przez nasz Instytut. Naszą koncepcję poparł Profesor Romuald Klekowski, sekretarz II Wydziału PAN. Uzyskaliśmy też przychylną opinię Zenona Szody, Dyrektora Generalnego PAN, pod warunkiem pełnej odpowiedzialności za środki finansowe przekazywane przez PAN dla IBB. W końcu 1989. Profesor Leszek Kuźnicki, Sekretarz Naukowy PAN, wydał formalną decyzję – zgodę na prowadzenie inwestycji przez IBB i przekazywanie na ten cel środków finansowych z centrali PAN.

Był to przełomowy moment w całej historii budowy IBB. Instytut stał się bezpośrednim inwestorem w imieniu PAN własnej siedziby. Od tej chwili to od nas, od naszej inwencji i starań, zależał dalszy los budowy. Sytuacja stawała się w miarę normalna. Natychmiast przystąpiono do rozliczenia finansowo-rzeczowego z Zarządem Inwestycji. Ponieważ Instytut nie był przygotowany kadrowo do skomplikowanego prowadzenia inwestycji, podpisano umowę o zastępstwo inwestorskie z Pracowniczą Spółdzielnią Budowlano-Mieszkaniową PAN „AKADEMIA”, 22 marca 1989 roku. Spółdzielnia posiadała własne służby inwestorskie, związana była z PAN, a umowa uzyskała akceptację Sekretarza Naukowego PAN. Nastąpiło przekazanie placu budowy, rozliczenie materiałowe i finansowe z Zarządem Inwestycji PAN. Do końca 1989. wykonano kondygnację piwniczną (900 m²), rozpoczęto prace przy budowie parteru i zgromadzono materiały do budowy piętra. Wtedy uzyskano również, poza środkami finansowymi z PAN, 250 mln zł z Urzędu Postępu Technicznego i Wdrożeń (poprzednik Komitetu Badań Naukowych). Na rok 1990 uzyskaliście łącznie przydział 7,5 mld zł, w tym 2 mld z Urzędu Postępu Technicznego i Wdrożeń. W tej dość dobrej sytuacji finansowej, dykcja podjęła w grudniu 1989. decyzję o nadbudowie dodatkowej kondygnacji w pawilonie A oraz przystąpiła do przygotowania

docelowego programu i prac projektowych całości inwestycji. Rok 1990 zakończył się ukończeniem budynku A, z dodatkową kondygnacją, uzyskując w ten sposób 3600 m² powierzchni użytkowej.



Wiechę wciąga Anna Chachulska, najmłodszy pracownik Instytutu.

18 grudnia 1990. nastąpiło uroczyste wciągnięcie tradycyjnej wiechy na dach bloku A przez Anię Chachulską, najmłodszego wówczas pracownika naukowego IBB. Był to symbol ponad 30-letnich starań całego pokolenia naukowego o godziwe warunki pracy. Nastąpiło to w trakcie pierwszej kadencji dyrektora Włodzimierza Zagórskiego-Ostoj, który od sierpnia 1990. pełni nieprzerwanie tę funkcję do dziś. Wśród wielu znakomitych gości był również obecny Profesor Piotr Słonimski z Francji, co stworzyło symboliczną zapowiedź otwarcia Instytutu w skali międzynarodowej. Rok 1990 był to dobry rok, dobry dla kraju, który przeżywał zmiany polityczne, jak i dla społeczności naukowej Instytutu.

W 1991. inwestycja była finansowana głównie przez Komitet Badań Naukowych. Zwiększone środki finansowe (21 mld zł) pozwoliły na płynne prowadzenie prac wykończeniowych i wyposażenia

BUDOWA WŁASNEJ SIEDZIBY INSTYTUTU

laboratoriów w bloku A oraz na rozpoczęcie prac przy budowie następnych bloków: B, C i E o łącznej powierzchni 6300 m². W okresie wysokiej inflacji, nieprzerwanym wzroście cen materiałów, czas stał się niezwykle istotnym elementem w realizacji inwestycji. W miarę możliwości technicznych prowadzono szeroki front robót z przedłużonym czasem pracy. Dokonywano wyprzedzającego zakupu wielu materiałów budowlanych i instalacyjnych. Ponadto wolne środki finansowe elastycznie lokowano na oprocentowanych rachunkach bankowych. Zabiegi te pozwalały na utrzymywanie w miarę realnych kwot pozyskiwanych dla potrzeb inwestycji.



Pani Irena Golczyk przy kotle z kiełbaskami grzаныmi na przyjęcie.

Pracownicy IBB przy stole wigilijnym; Zwiedzanie gmachu w stanie surowym. Jedni się posilają, drudzy oglądają swoją siedzibę...



BUDOWA WŁASNEJ SIEDZIBY INSTYTUTU



Pani Zofia Lassotowa prowadzi ceremonię otwarcia, obok dyrektorzy IBB – Bernard Wielgat, Ignacy Kosior, Włodzimierz Zagórski-Ostoja, Grażyna Muszyńska.



Dyrekcja IBB: Ignacy Kosior, Bernard Wielgat, Grażyna Muszyńska – wita zespół pracowników IBB zgromadzonych przed gmachem; przemawia Dyrektor – Włodzimierz Zagórski-Ostoja.



Doktorantka Iwona Smaczyńska-de Rooij przecina wstęgę do budynku A.



Pracownicy oraz zaproszeni goście zgromadzeni na dziedzińcu słuchają przemówienia Dyrektora IBB.

W dniu 30 czerwca 1992 roku nastąpiło oficjalne otwarcie do użytku pierwszego w historii IBB własnego budynku o powierzchni 3700 m². Ceremonię otwarcia prowadziła Profesor Zofia Lassotowa z udziałem władz PAN, KBN i wielu gości z krajowych i zagranicznych placówek. Do nowego budynku przeniesiono Zakłady: Genetyki, Biochemii Drobno-ustrojów i Biochemii Roślin. Swoje miejsce znalazła tu też nowoczesnie zorganizowana Biblioteka; od 1998. imienia Józefa Hellera, pierwszego dyrektora IBB, której wówczas przyznano status Biblioteki Środowiskowej oraz Pracownia Izotopowa II-go stopnia. W „starej” siedzibie, przy ulicy Rakowieckiej, nadal pracowały pozostałe Zakłady oraz Dyrekcja i Administracja, w oczekiwaniu na swoje miejsce.

BUDOWA WŁASNEJ SIEDZIBY INSTYTUTU



Seniorzy Instytutu pierwsi przekraczają próg: David Shugar, za nim P. Szafrąński, Hania Kozłowska i inni.



Tadeusz Korzybski, Anna Micińska i inni przed gmachem budynku A.



Wewnątrz budynku A przemawia nestor Instytutu – prof. Waclaw Gajewski.

BUDOWA WŁASNEJ SIEDZIBY INSTYTUTU



Kazimierz Lech Wierzchowski, Zofia Lassotowa, Przemysław Szafrński.



Andrzej Migdalski, Joanna Kruszewska, Anna Szkopińska, Barbara Kłudkiewicz, Jarosław Cieśla.



Nasza intendentka, Pani Irena Golczyk (w środku), ze współpracownicami: Lena Orzechowska, Basia Kłoskowska, Kasia Kosior, Iwona Michalska, Mariola Jabłońska; siedzą – Ewa Kowalska, Marysia Szweda.

BUDOWA WŁASNEJ SIEDZIBY INSTYTUTU

W sierpniu 1994. rozpoczęto całościową przeprowadzkę Instytutu do nowych pomieszczeń, a 30 listopada dokonano oficjalnego otwarcia własnej siedziby IBB. Wybór dnia otwarcia miał wymiar symbolu, związanego z istotną datą w historii Warszawy.

W uroczystości brało udział wielu znakomitych gości i naszych przyjaciół z kraju i zagranicy, a wspinały występ „Piwnicy Pod Baranami” z Krakowa uświetnił otwarcie. Profesor Wacław Gajewski powiedział wówczas „powstał instytut jak marzenie”. Marzenie wielu pokoleń naszych pracowników spełniło się. Tego samego dnia rozpoczęło się pierwsze sympozjum sprawozdawcze, na którym nasi pracownicy prezentowali swój dorobek naukowy. Sympozja te odbywają się co 2 lata, w tym samym czasie i weszły do tradycji nowej siedziby IBB.



Gmach Instytutu od frontu; szklarnia na tyłach IBB (październik 1994).



Ostatnie przyjęcie w siedzibie przy ul. Rakowieckiej w pokoju 48 na parterze: Jarosław Cieśla, Maria Bretner, Anna Fabisiewicz, Celina Janion, Alicja Drabikowska, listopad 1989.



Krzysztof Felczak i Maria Bretner po przeprowadzce na ul. Pawińskiego, do budynku C na IV piętrze, 1992.

W nowej siedzibie umieszczono nowopowstałe pracownie wyznaczające rozwojowe programy badań Instytutu – Pracownię Sekwencjonowania i Syntezy DNA (wyposażoną w sekwenser ALF-Pharmacia) oraz Pracownię Bioinformatyki (wyposażoną w serwer Challenge Silikon-Graphics). Cały gmach wyposażono w szybką sieć internetową, a nasz serwer służył jako kampusowy – ochockiemu środowisku biologów molekularnych.

W 1995. kontynuowano prace przy budowie bloku F i G ze szklarnią (230 m²) oraz bloku D (4500 m²). W grudniu został przekazany do użytku pawilon F mieszczący laboratoria biologii molekularnej roślin i szklarnię. W części pomieszczeń został ulokowany Instytut Biologii Eksperymentalnej Roślin UW. Blok D został przekazany do użytku w lecie 1996.; umieszczono w nim Centrum Modelowania Matematycznego oraz Polsko-Francuskie Centrum Biotechnologii Roślin, które powstało w 1993. na podstawie międzynarodowej umowy pomiędzy CNRS - Francja, a KBN i IBB – Polska. Część gmachu D potraktowano jako rezerwę powierzchni, co w przyszłości okazało się decyzją rozsądną. To w tej przestrzeni można było tworzyć stopniowo pracownie podejmujące tematykę zgodną z rozwojem światowej biologii. Tutaj powstał w 2000 roku Zakład Bioinformatyki, jako pierwszy w strukturach instytutów PAN oraz Środowiskowe Laboratorium Spektrometrii Masowej a w 2004 Pracownia Biologii Systemów.



Nowopowstała siedziba IBB: (a) brama przed głównym wejściem do budynku A.



(b) blok F od tyłu ze szklarnią.

Inwestycję nowej siedziby IBB całkowicie zakończono z końcem 1996. Łączna powierzchnia użytkowa wyniosła 16737 m², a więc prawie 7-krotnie więcej od powierzchni dawnej siedziby przy ulicy Rakowieckiej (2400 m²). Całkowity koszt inwestycji wyniósł około 8 mln dolarów. Warto wiedzieć, że koszty 1 m² powierzchni laboratoryjnej, całkowicie wyposażonej, wyniosły zaledwie około 500 dolarów.

Budowa Instytutu i jego nowego programu działania to fragment przemian, przez które przechodził nasz kraj w początkach lat 90-tych i fragment nowej strategii administracji naukowej, opartej o decentralizację. Właśnie w strukturze swobodniejszej, opartej o zasadę oceny programów działania, a nie pozycji w hierarchii administracyjnej, udało się osiągnąć cel wskazany przez założycieli Instytutu.



c) blok D, w którym ulokowano nowopowstałe: Zakład Bioinformatyki (2000) oraz Laboratorium Środowiskowe Spektrometrii Masowej (2004).

W budowie siedziby IBB uczestniczyło około 300 osób. Budowa była niezwykle skomplikowana pod względem technicznym. Warto wspomnieć, że około 25% kosztów budowy to koszty niewidocznych instalacji podziemnych, z których korzystamy na co dzień. Szereg instalacji wewnętrznych, odpowiedniej jakości materiały, ciągi komunikacyjne itp. musiały spełniać atesty i normy niezbędne dla laboratoriów biologiczno-chemicznych. Koordynacja całości polegała nie tylko na wiedzy technicznej ale również na uświadamianiu inżynierom naszych wymagań i specyfiki pracy w laboratoriach. Wymagało to, podczas całego okresu budowy, współpracy i uczulania wykonawców na unikalność specyfiki laboratoryjnej. W większości to się udawało, a zaangażowanie wielu wykonawców było autentyczne. Należy tu wymienić nazwiska niektórych osób, które związane były z prawie całym okresem budowy. Są to: *inż. arch. Ewa Bielobradek* – główny architekt całej siedziby (1984-1996), *Albin Gniewaszewski* – kierownik budowy, do końca z nią związany, wyśmienity gospodarz (1988-1996), *Henryk Pławski* – inspektor robót budowlanych i kierownik ostatnich dwóch lat budowy (1992-1996), Mi-

rosław Zalewski – dyrektor budowy generalnego wykonawcy w okresie 1991-1996, *Małgorzata Hryniewiecka* – główny koordynator prac, odpowiedzialna za współpracę dyrekcji IBB z wykonawcami (1990-1996), *Ewa Jastrzębska* – prezes Techgenu, nadzór nad pracą inspektorów nadzoru (1993-1996), *Mirosław Tokarski i Ireneusz Zalewski* – wykonawcy prac budowlanych i sanitarnych (1989-1996), *Bogdan Halski* – wykonawca robót budowlanych i kamieniarskich (1989-1996), *Witold Rogoziński* – wykonawca prac kamieniarskich (1992-1996), *Jerzy Olesiński* – wykonawca dźwigów (1993-1996), *Michał Kernerder* – projektant mebli i nadzór nad pracami stolarskimi (1992-1996), *Stanisław Bogusz i Bolesław Drożdż* – majstrowie, sumienni gospodarze budowy, nadzór nad magazynami, obmiary i bezpośredni nadzór robót budowlanych (1988-1996).

Dyrekcja docenia trud pracowników budowy, którzy w niesprzyjających warunkach atmosferycznych: deszcz, mróz, błoto, wiatr i ze skromnym zapleczem budowali naszą siedzibę. Wszystkim za ich trud dziękujemy.

Symposium w 80-lecie Davida Shugara

Międzynarodowe sympozjum „On structure and biological functions of nucleic acid components and their analogues”,
2-5 września 1995, pierwsze sympozjum w nowej siedzibie IBB.



Prezes Akademii, Prof. Leszek Kuźnicki gratuluje Profesorowi odznaczenia Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.



David i Grace Shugarowie oraz państwo Ewa i Tadeusz Kulikowscy oglądają Krzyż przyznany Profesorowi.



„Welcome mixer” w sobotę wieczorem, 2 września 1995.
Zaproszeni goście z Uniwersytetu Padewskiego: Lorenzo Pinna w rozmowie ze swoimi współpracowniczkami z IBB, Grażyną Muszyńską i Grażyną Dobrowolską; Sergio Caffieri z Zofią Zarębską.

Przyjęcie w Hotelu Prezydenckim w niedzielę 3 września 1995.



Profesor w towarzystwie Kazimierza Lecha Wierzchowskiego oraz Zbigniewa Ryszarda Grabowskiego. (Instytut Chemii Fizycznej PAN).



Mieczysław Chorąży (Instytut Onkologii, Gliwice) gratuluje Profesorowi.



Robert Haynes (Kanada) państwo David i Grace Shugarowie oraz Ephraim Katchalski-Katzir (Izrael), który opowiedział piękną bajkę na Zakończenie Symozjum.

Rozwój Instytutu – Powstawanie pracowni w nowej siedzibie

Nowa siedziba przy ulicy Alfreda Pawińskiego 5A umożliwiła wyodrębnienie jedenastu jednostek organizacyjnych zgodnych z nowo podjętą tematyką badawczą oraz nowymi możliwościami technicznymi. Poniżej zestawiono powstawanie pracowni w porządku chronologicznym – podano kierownika pracowni a także odniesienie do tekstu w poprzedniej publikacji – Historia IBB PAN 1954-2004.

- 1994** Środowiskowe Laboratorium Magnetycznego Rezonansu Jądrowego – Andrzej Bierzyński / Andrzej Ejchart, (str. 75-76 Historii IBB)
- 1995** Pracownia Mutagenyzy i Reperacji DNA – Zygmunt Cieśla, (str. 101-104 Historii IBB)
- 1996** Rozwój Zakładu Biochemii Lipidów – Tadeusz Chojnacki (uzupełnienie do str. 18 - 23 Historii IBB)
- 1996** Pracownia Glikobiologii Grzybów – Grażyna Palamarczyk (str. 23 - 25 Historii IBB)
- 1997** Pracownia Sekwencjonowania DNA i Syntezy Oligonukleotydów – Joanna Rytka (str. XVI, 34, 114-125 Historii IBB)
- 1998** Pracownia Antymetabolitów – Tadeusz Kulikowski (uzupełnienie do str. 54 -56 Historii IBB)
- 2000** Środowiskowe Laboratorium Spektrometrii Masowej – Michał Dadlez (str. 73-74 Historii IBB)
- 2000** Pracownia Mikroskopu Fluorescencyjnego – Małgorzata Łobočka
- 2004** Pracownia Patogenezy Roślin – Jacek Hennig (str. 89 - 90 Historii IBB)
- 2004** Laboratorium Analiz Modyfikacji Genetycznych – Barbara Tudek
- 2004** Samodzielna Pracownia Biologii Systemów – Andrzej Kierzek

Środowiskowe Laboratorium NMR

Andrzej Bierzyński i Andrzej Ejchart

W latach 80. poważnym problemem w Instytucie był brak dostępu do spektroskopii NMR, która stała się jednym z najważniejszych narzędzi badań struktury białek i peptydów. W 1990 roku z inicjatywy prof. K.L. Wierzchowskiego zostało zawarte porozumienie z Instytutem Chemii Organicznej PAN, zgodnie z którym IBB wyłożył środki na zakup małego, 200 MHz-owego przyrządu NMR, a w zamian uzyskał dostęp do 500 MHz-owego przyrządu kupionego niedawno przez IChO. Był to pierwszy tej klasy przyrząd w Polsce, bardzo wówczas nowoczesny. Niestety, zawarta umowa nie przyniosła spodziewanych korzyści, ponieważ przyrząd nie był przystosowany do badań struktury makrocząsteczek biologicznych, a kierownictwo laboratorium NMR w IChO nie było zainteresowane rozwijaniem tego rodzaju badań prowadzonych pod kierunkiem **Prof. Andrzeja Bierzyńskiego** (p. *Historia IBB, 1954-2004*, str. 75-76).

Zorganizowanie własnej pracowni stało się możliwe w 1994 roku dzięki uzyskaniu dotacji KBN na zakup aparatury oraz kilkuletniemu grantowi SPUB na finansowanie działalności Środowiskowego Laboratorium NMR. W tym czasie kończyła się budowa nowego gmachu IBB, w którym można było przygotować pomieszczenia odpowiednio dostosowane do potrzeb Laboratorium. Organizacja Laboratorium NMR, pertraktacje z firmami a następnie uruchomienie zakupionego przyrządu Unity Plus 500 MHz firmy Varian i jego właściwe wykorzystanie stanowiły zadanie bardzo odpowiedzialne i trudne. Zostało ono zrealizowane dzięki wiedzy, zaangażowaniu i ogromnej pracy **dr Jacka Wójcika**, do którego w 1995 roku dołączył **mgr Igor Zhukov**. Dalszy rozwój Laboratorium związany jest z zatrudnieniem **dr hab. Andrzeja Ejcharta**, wybitnego specjalisty w dziedzinie NMR, który po wieloletniej pracy w licznych europej-

skich i amerykańskich laboratoriach, wrócił w 1997 roku do Instytutu (pracował przedtem w Zakładzie Biofizyki w latach 1985-1988) i stopniowo przejął kierownictwo Laboratorium, najpierw w faktycznie, a od 2000 roku także i formalnie.

W 2002 roku wyposażenie Laboratorium powiększyło się o przyrząd Varian Inova 400 MHz zakupiony dzięki dotacjom z Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej i Komitetu Badań Naukowych.

Od początku swego istnienia Laboratorium było nastawione na badania strukturalne i konformacyjne modelowych peptydów i białek. Rezultatem tych prac było między innymi opublikowanie pierwszej struktury NMR dla białka w roztworze, całkowicie wykonane w Polsce (ekspresja białka, pomiary NMR, obliczenie struktury). Badania białek następnie rozszerzono na wyznaczanie dynamiki w oparciu o pomiary magnetycznej relaksacji jądrowej w białkach znakowanych izotopowo ^{15}N . W badaniach obejmujących wyznaczanie struktury i dynamiki białek i peptydów, oprócz badań własnych, nawiązano współpracę z szeregiem zespołów krajowych i zagranicznych jak Uniwersytet w Bayreuth (Niemcy) czy Katedra Biopolimerów Instytutu Fizjologii Molekularnej Towarzystwa Maxa Plancka w Dortmund (Niemcy).

Badania NMR nie ograniczały się jedynie do białek i peptydów. We współpracy z innymi zespołami badawczymi z szeregu ośrodków naukowych prowadzono badania oligosacharydów bakteryjnych, kompleksów supramolekularnych i szeregu związków organicznych charakteryzujących się aktywnością biologiczną.

Oprócz opisanych powyżej badań, Laboratorium zawsze było dostępne dla zespołów, stosujących techniki NMR do wyznaczania struktury związków i kilkadziesiąt różnych grup badawczych skorzystało z usług Laboratorium w zakresie pomiarów widm NMR.



Zespół Laboratorium NMR w marcu 2005 – w pierwszym rzędzie: Igor Zhukov, Marta Oleszczuk, Beata Toczyłowska i Andrzej Ejchart (kierownik); w drugim rzędzie: Paweł Hodurek, Michał Nowakowski, Maciej Maciejczyk, Piotr Bernatowicz i Jacek Wójcik.



Nowszy spektrometr NMR 500 MHz, przy nim Jacek Wójcik, najbardziej zaangażowany w jego uruchomienie w roku 1995.

Pracownia Mutagenety i Reparacji DNA



Pierwsi doktoranci Pracowni Mutagenety i Reparacji DNA w 1999 (z tyłu od lewej): Damian Gawęł, Agnieszka Podlaska, Magda Banach-Orłowska, Marta Fikus, Magda Maliszewska-Tkaczyk, Piotr Koprowski, Piotr Mieczkowski.



Szkoła letnia w Obórcie k. Zgniłochy, maj 2004. Stoją: Małgorzata Jaszczur, Iwona Fijałkowska, Monika Kuban, Magdalena Banach-Orłowska z Jagódką, Marian Orłowski, Małgorzata Białoskórska z Weroniką, Magda Maliszewska-Tkaczyk z Olą; klęczą: Justyna Rudzka z Nari, Wojtek Kuban z Talią oraz Piotr Jonczyk z Pyzą.



Seminarium Pracowni Mutagenety i Reparacji DNA w „siódemce”, 2004. Od lewej siedzą: Zygmunt Cieśla (kierownik Pracowni), Witold Jachymczyk, Iwona Fijałkowska, Ewa Śledziwska-Gójska, Piotr Jonczyk, Justyna Rudzka, Magdalena Banach-Orłowska, Agnieszka Podlaska, Agnieszka Hałas; z tyłu stoją: Ewa Malc, Wojciech Kuban, Piotr Dzierzbicki, Ewa Brzozowska, Magdalena Maliszewska-Tkaczyk, Sylwia Chęstowska.

Pracownia Fosforylacji Białek Roślinnych

Grażyna Muszyńska

Obecnie wszyscy uznajemy, że odwracalna fosforylacja białek jest uniwersalnym mechanizmem regulującym podstawowe funkcje komórki. Niepodważalny jest również udział kinaz i fosfataz białkowych w przekazywaniu sygnałów. Udowodniły to tysiące opublikowanych prac, a prestiżu dodała Nagroda Nobla w 1992 r., którą otrzymali dwaj badacze i przyjaciele – Edwin G. Krebs i Edmond H. Fisher – z Uniwersytetu w Waszyngtonie (Seattle, USA).



Profesorzy Edmond H. Fisher i Edwin G. Krebs (z prawej), laureaci nagrody Nobla w 1992 roku, za odkrycie ustalające rolę odwracalnej fosforylacji białek w regulacji procesów biologicznych. Docent Grażyna Dobrowolska była współpracownicą Prof. Krebsa na stażu podoktorskim w latach 1991-95, Washington State Univ. Seattle, USA.

Jednak na początku lat osiemdziesiątych znaczenie badań fosforylacji białek nie było jeszcze docenione, a badania tego procesu w roślinach praktycznie nie były prowadzone; tradycyjnie biochemia i biologia molekularna roślin rozwija się z dużym opóźnieniem w porównaniu z badaniami na organizmach ssaków. W owym czasie startowaliśmy praktycznie z niczego, brak informacji, brak modelu/sys-

temu badawczego i co było szczególnie dokuczliwe brak funduszy na badania. Nie wiedzieliśmy, czy kinazy i fosfatazy roślinne są podobne, czy też różnią się od poznanych już kinaz i fosfataz ssaków. Dlatego nie wiedzieliśmy do jakiego stopnia możemy adoptować opracowane już metody, czy też musimy poszukiwać nowych rozwiązań. Wyżej wymienione trudności spowodowały, że na tym etapie badań skoncentrowaliśmy się na opracowaniu metod do izolacji i charakterystyki kinaz roślinnych.

Modelem badawczym były etiolowane 3-dniowe siewki kukurydzy, które tradycyjnie stosowano w badaniach Zakładu Biochemii Roślin. Młode siewki kukurydzy są łatwym do otrzymania, relatywnie wydajnym i tanim materiałem wyjściowym do izolacji enzymów. Badania rozpoczęto próbą usiłując zrealizować temat zarówno wysoce ambitny jak i wysoce nierealny. Temat dotyczył regulacji DNA zależnej RNA polimerazy II przez endogenną kinazę białkową – dopiero wiele lat później opublikowano pierwszą pracę z laboratorium z doskonałym wyposażeniem dotyczącą tego tematu. Ze względu na braki finansowe poszukiwano do współpracy placówki naukowej za granicą, która zapewniłaby finansowanie badań kinaz i fosfataz białkowych na naszym materiale. Dr Marcel Teissere (Uniwersytet w Marsylii, Francja) zainspirował badania dotyczące oddziaływań polimeraz RNA i kinaz białkowych z heparyną. Wyniki te wykorzystano w badaniach modelowych powinowactwa chromatograficznego. W 1982 r. 6-tygodniowy pobyt Grażyny Muszyńskiej w laboratorium prof. Karla Wagnera (Gesellschaft für Biotechnologische Forschung mbH, Braunschweig, RFN) umożliwił zarówno oczyszczenie jak i charakterystykę kinazy białkowej z kukurydzy (Biochem. Biophys. Acta, 1983). Opisana w Historii IBB (str. 83-86) współpraca z lat 80-tych z laboratorium



Skład Zespołu, na zdjęciu siedzą od prawej: Maria J. Bucholc, Grażyna Dobrowolska, Agnieszka Sirko, Grażyna Muszyńska, Jadwiga Szczegielińiak, Frantz Liszewska; stoją od prawej: Luiza Koper, Katarzyna Róg, Elżbieta Lewandowska-Gnatowska, Anna Kellner, Barbara Borcz, Grzegorz Moniuszko, Maria Klimecka, Maja Łebska, Arkadiusz Ciesielski, Małgorzata Lewandowska, Jolanta Kamińska, Izabela Pękała.

prof. Jerkera Poratha (Uniwersytet w Uppsali) i prof. Lorenzo Pinna (Uniwersytet w Padwie) znacznie zintensyfikowała badania nad kinazami i fosfatazami białkowymi z siewek kukurydzy. Ponadto, wspomnieć należy 4-miesięczny pobyt Grażyny Dobrowolskiej w laboratorium prof. Olafa-Georga Issingera (Uniwersytet w Saarlandach, Homburg, Niemcy), który zaowocował klonowaniem podjednostki katalitycznej kinazy białkowej CK2 (Biochem. Biophys. Acta, 1991). Była to jedna z dwóch pierwszych sklonowanych na świecie roślinnych kinaz białkowych. Harper i współpracownicy w 1991 r. opublikowali w Science sklonowanie genu kodującego zależną od wapnia kinazę białkową (CDPK) z soi.

W ramach tematu statutowego IBB „Izolacja i charakterystyka białek roślinnych uczestniczących w procesach fosforylacji” w 1991 r. rozpoczęto badania intrygującej kinazy białkowej, aktywowanej przez wapń i fosfolipidy. Prowadzenie tych badań było możliwe dzięki bardzo życzliwej pomocy prof. Lorentz’a Engströma (Uniwersytet w Uppsali, Szwecja). Badania nad tą kinazą zaowocowały szeregiem publikacji, których głównym realizatorem była i jest Jadwiga Szczegielińiak, między innymi w Eur. J. Biochem. (2000) i Plant Physiology (2005), oraz uczestnictwem w latach 1997-2000 w dwóch projektach INCO-Copernicus finansowanych przez Unię Europejską.

Fundusze otrzymane z projektów UE, projektów KBN, jak również wsparcie IBB dla Grażyny Dobrowolskiej i Agnieszki Sirko w ramach ustanowionych w IBB tzw. „funduszy powrotów”, umożliwiły rozszerzenie i rozwój badań. Modelem w badaniach G. Dobrowolskiej zaczęły być komórki tytoniu, a przedmiotem badań kinaza OSAK (opisane na str. 82 Historii IBB). Pierwsze wyniki badań dotyczące udziału tej kinazy w przekazywaniu sygnału stresu zostały opublikowane w Plant Cell (2000). Od 2001 r. G. Dobrowolska kieruje tematem badawczym pt. „Przewodzenie sygnału stresu osmotycznego w roślinach”. Wspomniany powyżej „fundusz powrotów”, wraz z nieprzeciętną energią Agnieszki Sirko, umożliwił również szybki rozwój badań nad metabolizmem związków siarki w roślinach (por. str. 83 Historii IBB). Agnieszka od 1997 r. jest kierownikiem tematu „Ekspresja genów prokariotycznych w roślinach”, a od 1996 r. kierowała 8 grantami badawczymi (między innymi KBN, NATO, USDA, V programu ramowego Unii Europejskiej).

Obecnie grupy badawcze wywodzące się z „fosforylacji białek roślinnych” pracują w budynku F (I. piętro). Jest to młody i koleżeński zespół, co obrazuje zamieszczone zdjęcie wykonane w „Andrzejki”, 30 listopada 2005.

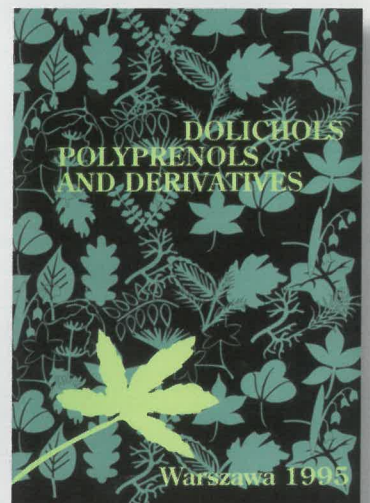
Zakład Biochemii Lipidów



Profesor Tadeusz Chojnacki prowadzi zajęcia ze studentami japońskimi w Hiroszimie, Japonia (1992).



„Kolekcja poliprenoli” zaczęła powstawać w 1984 i miała na celu działalność naukowo-handlową – katalog z 1995.



Cathaya argophylla, relikw podobny do *Ginkgo biloba*, długo poszukiwana i odnaleziona w 2001 roku przez panią Annę Chojnacką w arboretum Instytutu Botaniki w Kunming, Chiny. Roślina ta dostarczyła informacji o poliprenolach w paleobotanice.



W roku 1995 zespół stanowili: Wiesław Jankowski, **Tadeusz Chojnacki** (kierownik), Roland Woldański, Elżbieta Soszyńska, Józefina Hertel, Ewa Świeżewska.



Przed 2003. do zespołu dołączyli Elżbieta Skoczylas [pierwsza z prawej] oraz Krystyna Walińska z Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze [pierwsza z lewej]; w środku **Ewa Świeżewska** (kierowniczką), Elżbieta Soszyńska, Józefina Hertel.



W 2000 roku do zespołu dołączyły się Małgorzata Wanke [druga z lewej] oraz Karolina Skorupińska-Tudek; przed nimi – Józefina Hertel, na końcu – Ewa Świeżewska.



Stała współpracą prof. Tadeusza Chojnackiego [z lewej] z profesorem Gustawem Dallnerem z Karolinska Institutet i Arhenius Laboratory, Department of Biochemistry & Biophysics w Sztokholmie; z prawej – kierowca mikrobusu z Instytutu Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej, pan Wojciech Włodarczyk, lato 1998.

Uroczystość nadania tytułu Doctor Honoris Causa Uniwersytetu Sztokholmskiego Prof. **Ewie Świeżewskiej** 19 września 2003, wieńcem dekoruje profesor Stefan Nordlund.

Pracownia Glikobiologii Grzybów

Pracownia Glikobiologii Grzybów, 2005. W pierwszym rzędzie: mgr Wioletta Górka-Nieć, Prof. **Grażyna Palamarczyk** (kierowniczka), dr hab. Joanna Kruszewska, mgr Marlena Dębska; w drugim rzędzie: Urszula Perlińska-Lenart, mgr Renata Bańkowska, mgr Grażyna Sosińska, mgr Katarzyna Machuła, dr Anna Janik; z tyłu mgr Jacek Orłowski oraz Klaudia Kuranda.



Prezentacja plakatu z PGG podczas Sympozjum w Wierzbie, wrzesień, 2002. Doktorantki Pracowni: Klaudia Kuranda, Grażyna Sosińska, oraz dr Anna Janik.



Międzynarodowe Sympozjum „Protein glycosylation and secretion in yeast and filamentous fungi” zorganizowane przez Pracownię Glikobiologii Grzybów IBB PAN w Wierzbie we wrześniu 2002 roku, w ramach EC5 Program. [Zaznaczono nazwiska partnerów współpracujących z Pracownią]. Od lewej: Prof. Tadeusz Chojnacki (2-i), Państwo Contreras z Uniw. w Gandawie, Belgia (4,5-ty), dalej kolejno – J.M. François [INSA, Tuluza, Francja], C.P. Kubicek [Politechnika Wiedeńska, Austria], M. Saloheimo [VTT, Helsinki, Finlandia]; z prawej strony: Agata Stasiak, Kasia Jagiełło-Wilgat, Doc. Piotr Cegłowski, W. Tanner [Regensburg, Niemcy], Krysia Grzelak [11-ta], obok niej Teresa Żołądek, Urszula Perlińska-Lenart, Joanna Kruszewska i Prof. Grażyna Palamarczyk – organizatorka sympozjum.

Pracownia Antymetabolitów

Tadeusz D. Kulikowski



Prof. Wojciech Rode (Instytut Biologii Doświadczalnej PAN im. M. Nenckiego), związany wieloletnią współpracą z Pracownią Antymetabolitów, dyskutuje z Prof. Urszulą Rafałowską (Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN); w tle Elżbieta Grzesiuk w rozmowie z Jackiem Bardowskim w przerwie obrad Sympozjum w IBB „Survey of Research” w 1994.

Pojawienie się w latach osiemdziesiątych epidemii AIDS skłoniło zespół do podjęcia badań nad nukleozydowymi inhibitorami retrowirusa HIV. W celu ustalenia przyczyn toksyczności AZT, podstawowego leku terapii AIDS, zbadano oddziaływania jego metabolitów z syntazą tymidylanową, wykazując umiarkowaną inhibicję tego enzymu (T. Kulikowski, D. Shugar), we współpracy z zespołem prof. Wojciecha Rode [2782].

Szybkie powstawanie oporności podczas chemioterapii monolekowej przy użyciu AZT spowodowało poszukiwanie nowych analogów, a zwłaszcza analogów nukleozydowych, nie wywołujących oporności krzyżowej AZT i wykazujących dobry indeks selektyw-

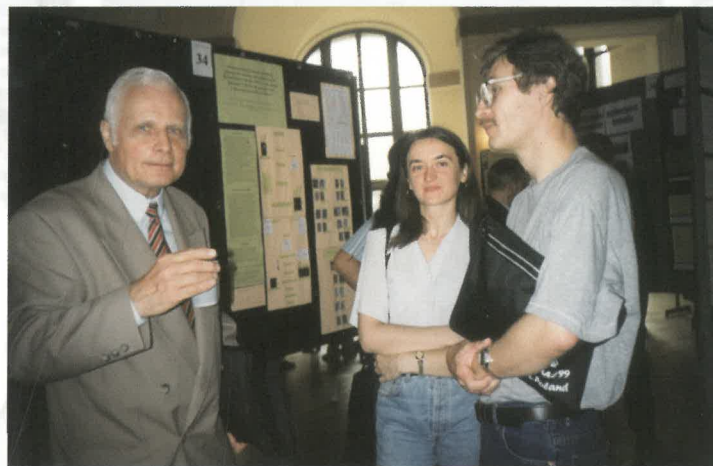
ności. Podczas syntezy analogów 3'-fluorotymidyny (FLT), najsilniejszego, ale toksycznego inhibitora HIV, uzyskano szereg wartościowych wyników, z których najcenniejszym okazało się otrzymanie kilku tionowanych w pierścieniu pirymidynowym analogów FLT o wysokiej aktywności przeciwko HIV i bardzo niskiej cytotoksyczności, a w związku z tym bardzo dobrych indeksach selektywności (A. Miazga, J. Poznański, K. Felczak, T. Kulikowski, we współpracy z Instytutem Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN, z zespołem dr Andrzeja Piaska).

Synteza i badanie właściwości fizykochemicznych i biologicznych analogów zasad heterocyklicznych i ich nukleozydów pozwoliło uzyskać szereg efektywnych inhibitorów helikazy/ATPazy RNA wirusów *Flaviviridae* – potencjalnych środków przeciwwirusowych. Szereg związków wykazało właściwości specyficznych inhibitorów enzymu i/lub substratu (DNA i RNA) i może się okazać specyficznymi inhibitorami replikacji wirusów *Flaviviridae*, w tym wirusa zapalenia wątroby typu C (współpraca z zespołem dr P. Borowskiego, Zakład Wirusologii Bernhard-Nocht-Institut für Tropenmedizin, Hamburg, RFN). W 2004, do zespołu dołączyła Andrea Baier, stypendystka Fundacji Marie Curie. Badania kinetyczne tych związków oraz porównanie miejsc wiążących ATP wykazały, że mechanizm działania inhibitorów helikazy nie opiera się na oddziaływaniu z miejscem wiążącym ATP, ale na wiązaniu się do allosterycznego miejsca wiążącego nukleozydy/nukleotydy (P. Borowski, A. Baier, M. Bretner, K. Felczak, M. Siwecka, D. Shugar, T. Kulikowski [3554, 3589, 3662, 3718, 3758, 3759, 3823, 3979]) (M. Bretner [3920]).

Uczestnicy I-go spotkania Projektu Unii Europejskiej pn. „HCV Inhibitors” w INSERM, Lion, Francja, 2003. Maria Agnieszka Siwecka, Peter Borowski, Andrea Baier, Przemysław Fochtman, Tadeusz Kulikowski, Anna M. Boguszewska-Chachulska, Andrzej Piasek, Lucyna Cova, Maria Bretner, Marie-Ann Petit; w drugim rzędzie: Jarosław Poznański, Andrzej Lipniacki, Wolfram Saenger i Dirk Lewe.



Międzynarodowe Sympozjum „Molekularne Aspekty Chemii” (7MAC) w Gdańsku, 1999. Organizatorzy – Tadeusz Kulikowski, Agnieszka Miazga i Krzysztof Felczak.



Z kolei badania analogów antybiotyków antrycynowych doprowadziły do wykrycia nowych potencjalnych leków przeciwko zakażeniom wirusami *Flaviviridae*, w tym pierwszych potencjalnych polskich leków przeciwko zakażeniom wirusem zapalenia wątroby typu C (HCV) (T. Kulikowski et al., PCT/PL 2005/00086).

W 2003 roku zespół powiększył się o trójkę młodych chemików (P. Ziemkowski, R. Podwińska, A. Najda) i rozpoczął, w ramach dodatkowego grantu Komisji Europejskiej „dUTPase”, cykl badań obejmujący poszukiwania nowych selektywnych środków przeciwko pasożytom, należących do klasy inhibitorów pasożytniczej dUTPazy, zwłaszcza inhibitorów *Plasmodium falciparum*.

Syntetyzowano i zbadano aktywność biologiczną serii 5'-podstawionych analogów dUTP, które użyto do badań we współpracy z dr D. Gonzales Pacanowską z Instituto de Parasitologia y Biomedicina, Granada, Hiszpania, oraz z prof. R. Brun z Medical Parasitology and Infection Biology, Tropical Institute, Basel, Szwajcaria. Wykazano znaczną aktywność inhibitorową szeregu analogów w stosunku do pasożyta *Plasmodium falciparum*.

Ostatnio rozpoczęto cykl badań nad inhibitorami kinaz białkowych, zwłaszcza seryno/treoninowej kinazy CK2, odgrywającej znaczną rolę w regulacji proliferacji komórek, transformacji nowotworowej i apoptozy (R.D. Mesquito et al. [3969]; P. Zień et al. [3990]; K. Domańska et al., [4000].)

Od 1984 roku Pracownia brała żywy udział w organizacji międzynarodowych spotkań „Molekularne Aspekty Chemioterapii” w Gdańsku (zdjęcie 3).

Laboratorium Spektrometrii Masowej



Członkowie zespołu Laboratorium Spektrometrii Masowej w marcu 2005 w trakcie urządzania się w nowej pracowni w łączniku D. U góry: Michał Dadlez (kierownik Laboratorium), Magda Bakun, Janusz Dębcki, Agnieszka Fabiańska, Jacek Olędzki, Izabela Rutkowska, Agata Malinowska; Niżej – Jacek Sikora i Piotr Zarebski.

Mikroskop fluorescencyjny

Małgorzata Łobocka

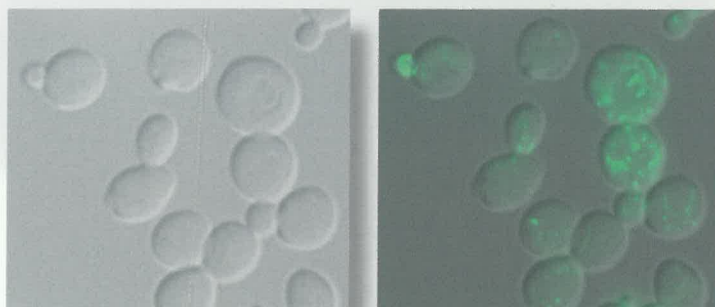
Ogólnoświatowy rozwój technik fluorescencyjnych w biologii stał się inspiracją do zakupu przez Instytut, w 1995 roku, pierwszego mikroskopu z przystawką do fluorescencji. Zakupu dokonano z inicjatywy i z dużym udziałem funduszy pozyskanych przez dr **Teresę Żołądek**, dla której wykorzystanie techniki fluorescencji stało się niezbędne w badaniach nad mechanizmem endocytozy i strukturą szkieletu aktynowego u drożdży. Mikroskop, który początkowo stał w dawnej ciemni Zakładu Biochemii Drobnoustrojów i był wyposażony tylko w tradycyjny aparat fotograficzny do robienia zdjęć obrazów, szybko zyskiwał coraz więcej użytkowników.

Wkrótce okazało się, że technika fluorescencji umożliwia rozwiązanie problemów naukowych wielu grup badawczych pracujących z najróżniejszym materiałem, od bakterii po komórki roślinne. Przeszkodą w pełnym wykorzystaniu mikroskopu była mała czułość detekcji uzyskanych sygnałów fluorescencyjnych z użyciem technik klasycznej fotografii. Dlatego z inicjatywy dr **Małgorzaty Łobockiej** do mikroskopu domontowano najpierw pożyczoną, a następnie w 2000 roku zakupioną kamerę cyfrową wraz z oprogramowaniem do detekcji i analizy obrazu. Umożliwiło to uzyskanie obrazów znakowanych fluorescencyjnie plazmidów w komórkach bakteryjnych.

Konieczność zapewnienia dla tak skomplikowanego i wymagającego pracy w ciemności sprzętu specjalnej pracowni stała się motywacją do przeorganizowania pomieszczenia: dawny magazyn odczynników ZBD przebudowano, wyposażono w urządzenie klimatyzacyjne i urządzono w nim nowoczesną pracownię mikroskopową (Zdj. 1). Dalszy rozwój pracowni napędzany był zarówno przez dynamiczny rozwój technik fluore-



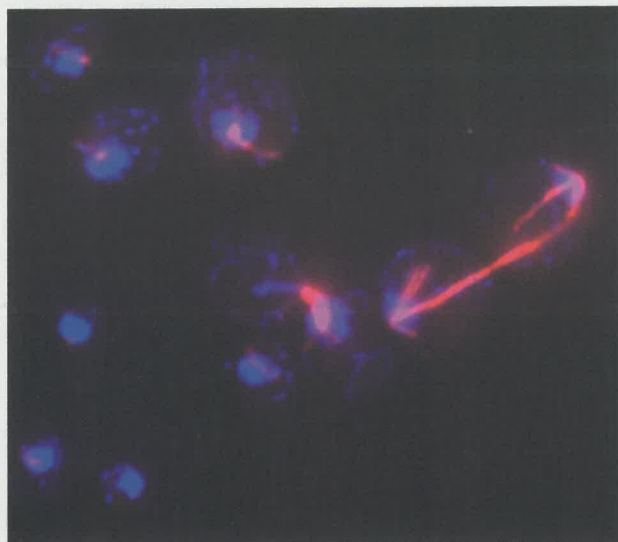
Małgorzata Łobocka oraz mgr Olga Juszczyk w Pracowni Mikroskopii Konfokalnej i Fluorescencyjnej w Zakładzie Biochemii Drobnoustrojów w budynku A, wrzesień 2005.



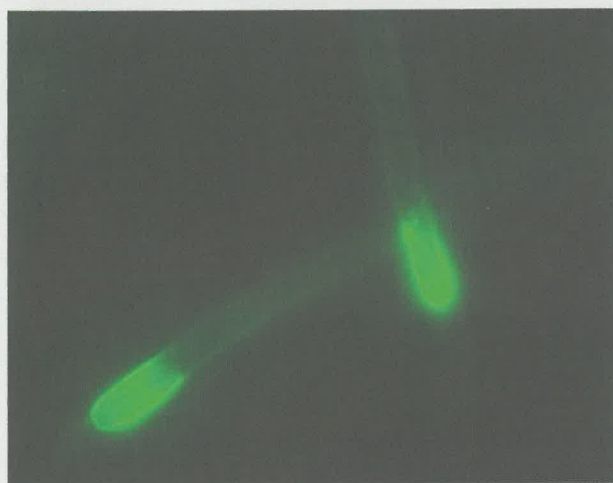
Szkielet aktynowy w komórkach drożdży *Saccharomyces cerevisiae*.

- A) Komórki drożdży widziane w kontraście Nomarskiego
B) Nałożenie obrazu komórek na zdjęcie uwidaczniające szkielet aktynowybarwiony falojdyną.

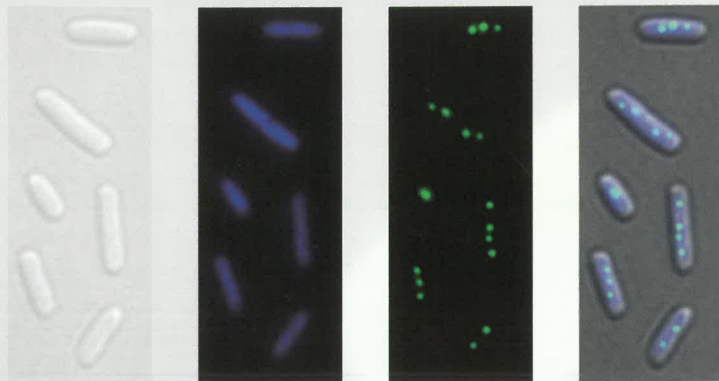
Autor: Monika Wysocka-Kapcińska, Zakład Genetyki IBB PAN.



Szkielet tubulinowy w trakcie podziału drożdży. Nałożenie obrazu szkieletu tubulinowego z przeciwciałami skierowanymi przeciwko tubulinie, znakowanymi fluorochromem Cy3 oraz zdjęcia mitochondria Inego i jądrowego DNA barwionego DAPI. Autor: Monika Wysocka-Kapcińska, Zakład Genetyki IBB PAN.



Immunolokalizacja celobiohydrolazy I, głównego białka sekrecyjnego u *Trichoderma reesei*, przy użyciu przeciwciał połączonych z fluorescencyjnym znacznikiem FITC. Autor: Urszula-Perlińska-Lenart, Pracownia Glikobiologii Grzybów IBB PAN.



scencyjnych jak i coraz liczniejszą grupę użytkowników. Wkrótce zakupiono mikroskop fluorescencyjny nowej generacji, Nikon Eclipse 800, z ulepszonym zestawem obiektywów i filtrów, wyposażony w cyfrową kamerę i oprogramowanie do analizy obrazu. Wzrastające zainteresowanie techniką fluorescencyjną wśród pracowników i doktorantów Instytutu spowodowało, że pracownia była niemal nieustannie oblegana, a lista rezerwacji wypełniona na kilka dni lub nawet tygodni z góry. Zapewnienie możliwie bezawaryjnej pracy mikroskopów doprowadziło do konieczności obowiązkowych kursów obsługi mikroskopu dla wszystkich nowych użytkowników, nad którymi doraźną opiekę sprawowała dr M. Łobocka.

Wyniki uzyskane dzięki użyciu mikroskopów naszej pracowni stały się istotną częścią publikacji wielu zespołów Instytutu (Zdj. 2, 3, 4). Spowodowało to dalszą rozbudowę istniejącego zestawu o cyfrową kamerę do detekcji kolorowych obrazów. Jednocześnie potrzeby głębszego wnikięcia w tajniki struktur wewnątrzkomórkowych uzasadniły starania Instytutu o fundusze na wyposażenie pracowni w 2005 roku w zestaw do mikroskopii konfokalnej, działający w oparciu o technologię laserowego wzbudzenia fluorescencji pojedynczych punktów w preparacie, z superczułym systemem detekcji pojedynczych fotonów.

Jako jedyny w tym czasie w Polsce, zestaw ten zawierał przystawkę do supernowoczesnej techniki tzw. FLIM (ang. fluorescence life-time imaging), pozwalającej na rozróżnienie barwników fluorescencyjnych na podstawie długości trwania sygnału emisji. Stopień komplikacji urządzenia i wiedza niezbędna do stosowania technik mikroskopii konfokalnej wymagały zatrudnienia stałego opiekuna pracowni. Funkcję tę powierzono, przygotowującej się w tym czasie do obrony pracy doktorskiej, mgr **Oldze Juszczyk** z ZBD, która z racji dotychczasowych doświadczeń w pracy z techniką fluorescencyjną i własnych zainteresowań mogła podjąć się dalszej specjalizacji w tym zakresie (Zdj. 5).

Lokalizacja plazmidu P1 w komórkach *E. coli*. A) Komórki bakteryjne w kontraście Nomarskiego B) DNA chromosomalne wybarwione DAPI C) plazmid P1 wyznakowany fluorozującym na zielono białkiem fuzyjnym ParB-Gfp, tworzącym kompleksy z DNA plazmidu. D) Nałożenie zdjęć A – C. Autor: Olga Juszczyk, Pracownia Mikroskopii Konfokalnej i Fluorescencyjnej IBB PAN.

Pracownia Patogenezy Roślin IBB PAN

Jacek Hennig



„To my w świecie roślin” – szklarnia Ogrodu Botanicznego PAN w Powsinie k/W-wy luty, 2006: stoją doktoraci – Kamil Witek, Jacek Hennig (kierownik PPR), Iwona Goszczyńska-Legat, Dorota Konopka-Postupolska, Wojciech Siwek; niżej – Małgorzata Wilkowicz, Agnieszka Witek, Anna Maassem, Magdalena Krzymowska.

Badania nad wzajemnymi oddziaływaniami pomiędzy roślinami i atakującymi je patogenami jest to obecnie jedna z najbardziej dynamicznie rozwijających się dziedzin biologii molekularnej i biotechnologii roślin. Biorąc pod uwagę ważkość tematyki i dotychczasowe osiągnięcia zespołu prowadzonego przez profesora **Jacka Henniga** Dyrekcja IBB PAN postanowiła we wrześniu 2004 nadać

grupie status samodzielnej Pracowni. Pracownia Patogenezy Roślin zatrudnia obecnie etatowo trzy osoby a ponadto czterech doktorantów w ramach Szkoły Biologii Molekularnej IBB PAN [Zdj. 1]. Nasze pracownie zlokalizowane są na II piętrze bloku F, kompleksu gmachów IBB PAN.

Naszym głównym celem badawczym jest poznanie i zrozumienie molekularnych podstaw procesów

My i nasze rośliny w fitotronie (luty, 2006).



Kamil i Agnieszka Witek, w tle hodowla ziemniaków in vitro, *Solanum tuberosum*.



Małgorzata Wilkowicz i Dorota Konopka-Postupolska przy selekcji transformantów rzodkiewnika, *Arabidopsis thaliana*.



Wojciech Siwek, Magdalena Krzymowska i Iwona Goszczyńska-Legat wśród hodowli tytoniu, *Nicotiana tabacum*.

regulujących reakcje obronne roślin w odpowiedzi na niekorzystne bodźce środowiskowe a zwłaszcza infekcje. Zmiany poziomu niskocząsteczkowych związków takich jak: reaktywne formy tlenu, jony wapnia, tlenek azotu, kwas salicylowy czy etylen są krytyczne dla ekspresji specyficznych genów efektorowych. Poznanie mechanizmów biosyntezy tych związków jest kluczowe dla zrozumienia procesów zachodzących w organizmach roślinnych w odpowiedzi na atak mikroorganizmów chorobotwórczych.

Prowadzone w zespole prace dotyczące roli wolnych rodników w patogenezie zostały wyróżnione I-szą nagrodą przez Polskie Towarzystwo Genetyczne, za najlepszą polską publikację w roku 2002. W pracowni rozpoczęliśmy również badania zmian cytoszkieletu komórek roślinnych w odpowiedzi na czynniki środowiskowe. Interesują nas także komponenty determinujące wirulencję bakterii fitopatogennych z rodzaju *Pseudomonas*.

Laboratorium wyposażone jest w niezbędny sprzęt dla prowadzenia badań z wykorzystaniem roślin modelowych (*Arabidopsis thaliana* – rzodkiewnik pospolity, czy *Nicotiana tabacum* – tytoń szlachetny) oraz odmian uprawnych ziemniaka jadalnego (*Solanum tuberosum*). Nasze badania prowadzimy we współpracy z licznymi laboratoriami w kraju i za granicą.

Dodatkowe informacje o projektach aktualnie realizowanych w naszym Laboratorium, publikacjach powstałych w wyniku ich realizacji oraz posiadanym sprzęcie i stosowanych technikach są dostępne pod adresem: <http://www.plantpath.ibb.waw.pl>.

Laboratorium Analiz Modyfikacji Genetycznych

Barbara Tudek

Laboratorium Analiz Modyfikacji Genetycznych zostało utworzone w czerwcu 2004 roku. Powstało ono z inicjatywy Ministerstwa Środowiska w ramach tworzenia Krajowego Systemu Bezpieczeństwa Biologicznego, wstępnie uzyskując status laboratorium referencyjnego. Wyposażenie laboratorium w niezbędny sprzęt, szkolenie przyszłych pracowników w zakresie metod stosowanych w laboratoriach europejskich, organizacji działalności usługowej, a także prawodawstwa unijnego i polskiego zostało pokryte ze środków PHARE (fundusze unijne) oraz GEF (Global Environmental Facility – Fundusz Globalnego Środowiska).

Pracownia zatrudnia obecnie trzy osoby [Zdj. 1]. Jako Laboratorium referencyjne ma za zadanie nie tylko wykonywanie analiz jakościowych i ilościowych na zawartość GMO w różnych materiałach dostępnych na rynku, ale jest także jednostką odwoławczą dla laboratoriów inspekcji. Ma również obowiązek prowadzenia szkoleń w zakresie badania GMO i rozwijania nowych metod analizy produktów zawierających materiał transgeniczny. Wypełnianie tego ostatniego zadania jest możliwe dzięki członkostwu w Europejskiej Sieci Laboratoriów GMO ENGL (European Network of Genetically Modified Organisms), oraz w Polskiej Sieci.

Barbara Tudek (kierowniczka Laboratorium) od listopada 2004 zasiada w Komitecie Sterującym ENGL. Laboratorium wykonuje usługi dla klientów zewnętrznych dla laboratoriów IBB. Dla użytkowników IBB oferuje głównie badanie ekspresji genów metodą PCR w czasie rzeczywistym (RT-PCR). Większość zadań laboratorium realizowanych jest przy wykorzystaniu metod opartych na analizie kwasów nukleinowych - łańcuchowej reakcji polimerazy, PCR [Zdj. 2] lub PCR w czasie rzeczywistym (RT-PCR). Pra-



Pracownicy Laboratorium: docent Barbara Tudek (kierowniczka), dr Jarosław Cieśla, mgr Beata Janowska w pomieszczeniu O33 B Instytutu.



Beata Janowska wykonuje badania metodą RT-PCR.

cownia wyposażona jest w niezbędny sprzęt, zwykłe termocyklery oraz RT-PCR – ABI 7500. We współpracy z Instytutem Żywności i Rozrodu Zwierząt w Olsztynie laboratorium uczestniczy także w badaniach zmierzających do opracowania nowych technik detekcji i oznaczania GMO (Grant MNiI). W chwili obecnej finalizowane jest przygotowywanie dokumentacji niezbędnej do rozpoczęcia procedury akredytacyjnej w Polskim Centrum Badań i Akredytacji.

Samodzielna Pracownia Biologii Systemów.

Andrzej M. Kierzek

Samodzielna Pracownia Biologii Systemów powstała w styczniu 2004 roku. Przedmiotem badań Pracowni jest komputerowa analiza złożonych sieci oddziaływań molekularnych w komórce, analiza sekwencji DNA i białek oraz modelowanie struktury białek globularnych. Komputerowa analiza danych i symulacje komputerowe są niezbędne do tego, aby wykorzystać dostępne dane doświadczalne do przewidywania zachowań komórek. Metody matematyczne i komputerowe są konieczne zarówno ze względu na ilość zgromadzonych danych, jak i ze względu na złożoność możliwych zachowań sieci oddziaływań molekularnych.

Kierownikiem Samodzielnej Pracowni Biologii Systemów jest dr **Andrzej M. Kierzek**. Etat kierownika i niewielkie środki statutowe związane z tym etatem, są jedynym wkładem finansowym IBB PAN w działania Pracowni. Zarówno personel jak i sprzęt oraz badania doświadczalne zaprojektowane na podstawie wyników teoretycznych są finansowane ze środków pochodzących z grantów Unii Europejskiej i Ministerstwa Nauki. Pomimo skromnego finansowania statutowego, Pracownia publikuje w renomowanych pismach międzynarodowych: *Nucleic Acids Research*, *The Journal of Biological Chemistry*, *Nature*, *Bioinformatics*, *Biophysical Journal*, *Genome Biology*.

Współprace zagraniczne są kluczowe dla istnienia Pracowni. Od 2001 roku Andrzej Kierzek współpracuje z Prof. Jean-Marie Buerstedde z GSF Munich, Niemcy. Współpraca ta zaowocowała dwoma grantami Unii Europejskiej i wieloma wspólnymi publikacjami. Ostatnio zespół uczestniczy w teoretyczno-doświadczalnych badaniach nad stworzeniem

modelu komórki *E. coli* we współpracy z prof. Barrym Wanner'em z Purdue University USA, prof. Julio Collado-Vides'em z UNAM, Meksyk oraz prof. Hiro-tada Morim z Keio University, Japonia (**zdjęcie**).

Tematyka badawcza.

Samodzielna Pracownia Biologii Systemów prowadzi badania nad przewidywaniem oddziaływań w sieciach regulacji transkrypcyjnej. Przykładem jest praca, w której teoretycznie przewidziano a następnie potwierdzono doświadczalnie, nowe domeny docelowe czynnika transkrypcyjnego Crt1, efektora sieci odpowiedzi na uszkodzenia DNA u drożdży. Wyniki teoretyczne zostały otrzymane przez mgr inż. **Jolantę Zaim** a doświadczenia zaprojektowane na podstawie tych przewidywań zostały wykonane przez dr Elżbietę Speinę z Zakładu Biologii Molekularnej. Praca pokazała oddziaływania pomiędzy odpowiedzią na uszkodzenia DNA a biosyntezą nukleotydów i odpowiedzią na stres ogólny.

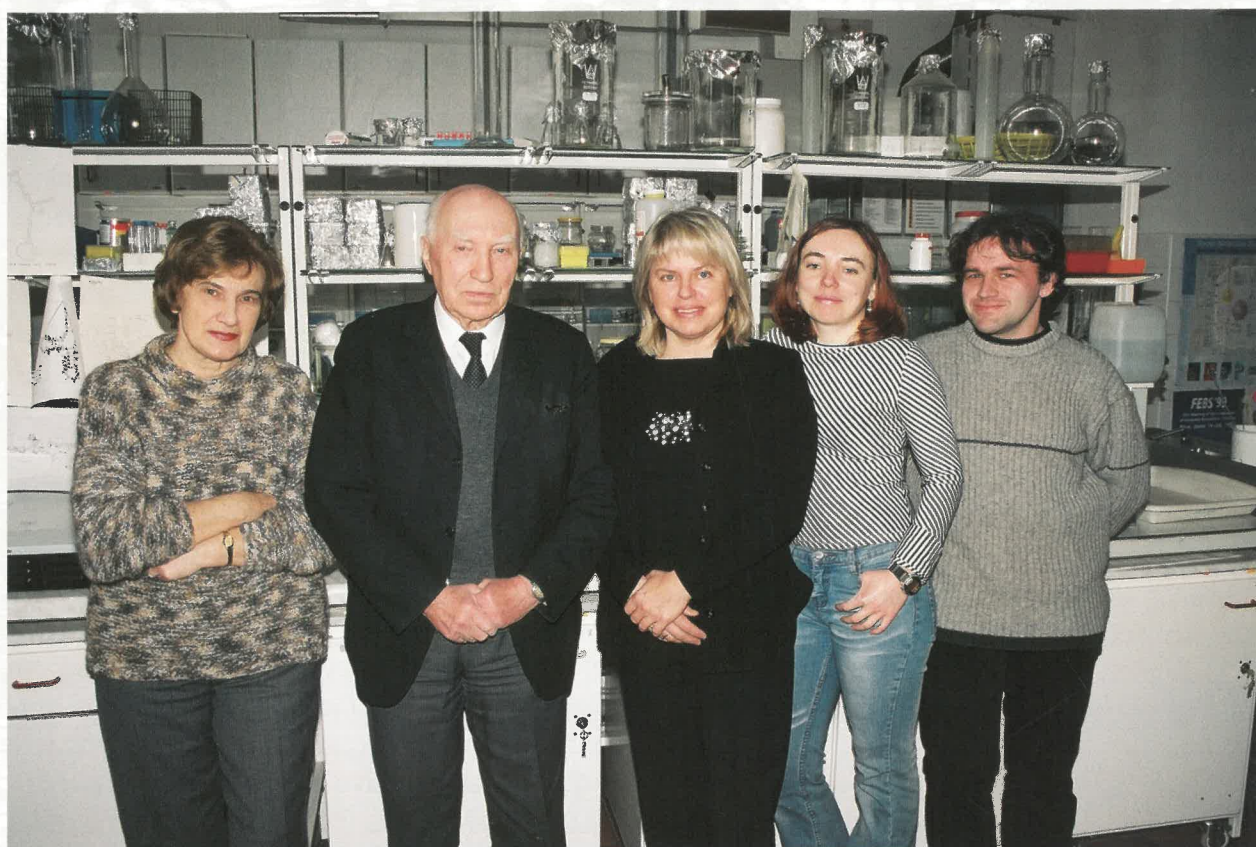
Prowadzone są także badania nad dynamiką sieci reakcji biochemicznych. W cyklu czterech prac badano wpływ losowych fluktuacji w elementarnych reakcjach chemicznych na dynamikę procesu ekspresji genów i konsekwencje tych fluktuacji dla regulacji metabolizmu komórki. Pokazano, że dokładność ekspresji genu zależy od mechanizmu jego regulacji. Pokazano także, że fluktuacje w procesie ekspresji genu prowadzą do epigenetycznie dziedziczonej różnorodności fenotypowej w populacji genetycznie identycznych komórek. Opracowano i udostępniono program STOCKS do symulacji komputerowych stochastycznej dynamiki procesów biochemicznych.



Przy pomniku Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli w 2004: dr Andrzej M. Kierzek, prof. Barry Wanner (Purdue Univ., USA) i prof. Julio Collado-Vides (UNAM, Meksyk) – zdjęcie prof. Hirotada Mori.

Samodzielna Pracownia Biologii Systemów zajmuje się także analizą sekwencji i struktury białek. Jolanta Zaim przewidziała poprawnie strukturę domeny wiążącej DNA prokariotycznych regulatorów z rodziny LysR i wykorzystała modelowanie komputerowe do zaproponowania mutacji w białkach należących do tej rodziny. Zaproponowała także model oddziaływania regulatorów z rodziny LysR z polimerazą RNA. Jej udział przyczynił się do uzyskania Nagrody im. Prof. Kazimierza Bassalika przyznanej przez Wydział Nauk Biologicznych PAN w 2005 roku dla zespołu kierowanego przez doc. Monikę Hryniewicz. Wykonała także analizę struktury białka AID, kluczowego czynnika w procesach tworzenia różnorodności białek układu immunologicznego. W ramach dwóch projektów Unii Europejskiej, Samodzielna Pracownia Biologii Systemów wzięła udział w analizie sekwencji transkryptów kury, co było też częścią międzynarodowego projektu sekwencjonowania i analizy sekwencji genomu tego organizmu.

Zakład Biosyntezy Białka



Grupa Any Przykorskiej z Zakładu Biosyntezy Białka, zajmująca się badaniem struktur RNA, oraz nukleaz roślinnych i ludzkich. Na zdjęciu: Elżbieta Kuligowska, Profesor Jan Szarkowski, Anna Przykorska, Karina Błachnio i Krzysztof Olszak (czerwiec, 2004).

Współpraca IBB z ośrodkami akademickimi

Podpisanie porozumienia o współpracy między
Wydziałem Nauk Biologicznych PAN
a Uniwersytetem Warszawskim, 30 czerwca 1994

Współpracują w ramach porozumienia:

Pracownia Biologii Molekularnej Roślin UW

– **Andrzej Jerzmanowski**

Zakład Genetyki UW

– **Piotr Węgleński**

Pracownia Biologii Molekularnej Uniw. Gdańskiego

– **Alicja Węgrzyn.**



Ewa Symonides i Włodzimierz Zagórski podpisują Porozumienie, towarzyszą temu sekretarki IBB: Ała Bulanda i Danuta Dębczyńska.



Porozumienie podpisują księgowe: kwesor UW, mgr Wiesława Porębska –Kulić i główna księgowa IBB, Grażyna Deba; księgowo obydwu placówek po podpisaniu Porozumienia.

Podpisanie porozumienia



Tekst Porozumienia odczytuje Włodzimierz Zagórski-Ostoja, Dyrektor IBB PAN; słuchają: Karol Taylor (Uniwersytet Gdański), Grażyna Palamarczyk, Danuta Dębczyńska, Ewa Symonides (dziekan Wydziału Nauk Biologicznych UW).



Jerzy Buchowicz i Tadeusz Chojnacki, Grażyna Muszyńska oraz Andrzej Weryński (IBiB).



Porozumienie świętują koledzy z Uniwersytetu wraz z pracownikami IBB: Andrzej Jerzmanowski (UW), Andrzej Paszewski, Celina Janion, Waclaw Gajewski, Witold Jachymczyk, NN; na dalszym planie – Karol Taylor (UGd), Włodzimierz Siwiński (pro-rektor UW), Marek Niezgódka (ICM, Interdyscyplinarne Centrum Modelowania UW).

Prezes PAN, Leszek Kuźnicki oraz Włodzimierz Zagórski,
Dyrektor IBB.



Andrzej Weryński (IBiB), Maciej Grabski
(Politechnika Warszawska), Stanisław Lewak (UW).



Porozumienie świętuje Administracja IBB – Irena Golczyk,
Grażyna Deba, Ałła Bulanda, Katarzyna Jagiełło-Wilgat.



Podpisanie porozumienia



Oblewanie Porozumienia – Stanisław Lewak, Bernard Wielgat, Danuta Dębczyńska.



Do księgi pamiątkowej wpisuje się Romuald Klekowski (sekretarz II Wydziału PAN);
w tle – Tadeusz Chojnacki i Grażyna Palamarczyk.



Pani Irena Golczyk ze współpracownikami szykuje następną butelkę szampana.

Pracownia Biologii Molekularnej Roślin UW

Andrzej Jerzmanowski

Tematem wiodącym Pracowni jest udział chromatyny w kontroli molekularnych mechanizmów rozwoju i różnicowania, a w szczególności:

- analiza struktur i mechanizmów odpowiedzialnych za zmiany w organizacji chromosomów związanych z regulacją transkrypcji, modyfikacją DNA poprzez metylację, integracją wirusów i innych elementów genetycznych do DNA genomowego *Arabidopsis thaliana* (Rzodkiewnik pospolity)
- globalnej funkcji histonów z grupy H1

Badania prowadzone są na całych roślinach, a także na modelowych układach-bezkomórkowych *in vitro*, z zastosowaniem nowoczesnych metod, takich jak: konstrukcja roślin transgenicznych, techniki oczyszczania i charakterystyki strukturalnej i funkcjonalnej białek, badania interakcji białko-białko, analiza transkryptomu za pomocą mikromacierzy DNA, proteomika, zaawansowane metody bioinformatyczne.

W komórkach wszystkich organizmów wyższych materiał genetyczny (DNA) występuje w postaci zasocjowanej z charakterystycznymi białkami – histonami. Kompleks DNA – histony, określane jako chromatyna, odgrywa kluczową rolę w kontroli funkcji genów. Mechanizmy odpowiedzialne za kontrolę genów na poziomie chromatyny są w dużej mierze uniwersalne. Ich zakłócenie prowadzi do poważnych aberracji: u zwierząt są to najczęściej nowotwory oraz śmiertelność lub poważne defekty we wczesnych stadiach embrionalnych, u roślin – całkowite uniemożliwienie rozwoju lub rozmaite jego zakłócenia począwszy od fazy zarodkowej aż po kwitnienie i wydawanie nasion. Ze względu na znaczenie dla rozumienia mechanizmu powstawania nowotworów i rozwoju embrionalnego człowieka, badania nad chromatynową kontrolą genów u zwierząt są prowadzone intensywnie przez najlepsze ośrodki światowe. Badania nad mechanizmami regulacji chromatynowej u roślin rozpoczęły się później,



prof. Andrzej Jerzmanowski
Kierownik zespołu.



Zespół PBMR w 2003 roku: magistrantka Katarzyna Pawlak, doktorant Szymon Świeżewski, magistrant Paweł Mazur, technik Monika Banaszak, magistrant Rafał Józefacki, doktoranci Krzysztof Kokoszka i Tomasz Sarnowski, **prof. Andrzej Jerzmanowski** (kierownik), doktorantka Agnieszka Sokół z roślinką tytoniu, doktorant Piotr Koźbiał, dr Marta Prymakowska-Bosak (adiunkt), doktorantka Kasia Brzeska-Olczak z roślinką rzodkiewnika, dr Jan Brzeski, doktorantka Kasia Pawlikowska, dr John Gittins stypendysta po-doktorski, dr Andrzej Wierzbicki (adiunkt).

z chwilą gdy doceniono ich znacznie w sterowaniu procesami kwitnienia i rozwoju nasion, warunkującymi produktywność roślin uprawnych.

Badania prowadzone od połowy lat 1990. przez A. Jerzmanowskiego i jego zespół doprowadziły do identyfikacji i ustalenia roli w rozwoju roślin złożonych kompleksów białkowych przebudowujących strukturę chromatyny i kontrolujących aktywność kluczowych genów sterujących rozwojem zarodka oraz formowaniem się kwiatów. Prace tego zespołu prowadzone na modelowej roślinie *Arabidopsis thaliana* doprowadziły też po raz pierwszy do wykazania, że histon H1 reguluje aktywność transkrypcyjną genów poprzez determinację precyzyjnego wzoru modyfikacji chemicznych chromatyny. Było to wyjaśnienie fizjologicznej roli histonu H1, jednego z pięciu uniwersalnych rodzajów histonów, których funkcja, zarówno u zwierząt jak i u roślin, pozostawała przedtem nieznana.

Badania prowadzone przez zespół **Prof. Andrzeja Jerzmanowskiego** były wielokrotnie nagradzane indywidualnie i zespołowo:

Nagroda Firmy Sigma-Aldrich i Polskiego Towarzystwa Biochemicznego (1998)

Nagroda Polskiego Towarzystwa Genetycznego za prace naukowe opublikowane (1998-99)

Laureat Subsydium dla Uczonych Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (2000)

Nagroda im. Jakuba Karola Parnasa Polskiego Towarzystwa Biochemicznego za najlepszą eksperymentalną pracę naukową (2000)

Nagroda Indywidualna I Stopnia II Wydziału Nauk Biologicznych PAN (2001)

Medal im. Leona Marchlewskiego Komitetu Biochemii i Biofizyki PAN (2003)

Zakład Genetyki Uniwersytetu Warszawskiego

Piotr Węgleński

Zakład Genetyki UW jest Zakładem stowarzyszonym formalnie z IBB PAN, od kiedy w roku 1995 przeniósł się do swojej nowej siedziby w budynku na Pawińskiego. Jednakże ścisła współpraca Zakładu Genetyki UW z IBB PAN ma znacznie dłuższą historię. Wiąże się ona z osobą Profesora Wacława Gajewskiego, który przez wiele lat był kierownikiem zarówno Zakładu Genetyki UW jak i Zakładu Genetyki PAN, później włączonego do IBB. Sam Profesor Gajewski łączył przez długi czas funkcje Dyrektora IBB i Kierownika Zakładu Genetyki UW.

W Zakładzie Genetyki funkcjonuje obecnie kilka grup badawczych, zajmujących się różnymi zagadnieniami z zakresu genetyki molekularnej.

Są to: grupa Prof. Piotra Węgleńskiego pracująca nad regulacją genetyczną u *Aspergillus*, grupa Prof. Piotra Stępnia pracująca nad metabolizmem mitochondrialnego RNA u drożdży i człowieka, grupa Prof. Joanny Kufel zajmująca się metabolizmem RNA u roślin oraz grupa Prof. Ewy Bartnik, zajmująca się genetyką człowieka i chorobami warunkowanymi przez mutacje w mitochondrialnym DNA (**zdjęcie 2**).

W Zakładzie rozwiązywane są również problemy filogenetyczne dotyczące mikroorganizmów ryb oraz molekularna archeologia oparta o analizy antycznego DNA pochodzącego z wykopalisk z okresu rzymskiego, wykopalisk z terenów Ameryki Środkowej i Południowej i z innych części świata.

Najbardziej interesujące odkrycia ostatnich lat to ustalenie przez zespół Prof. Stępnia funkcji genu *SUV* u drożdży i człowieka (Nagroda Polskiego Towarzystwa Genetycznego za najlepszą polską pracę naukową w roku 2005) i wykrycie przez zespół Prof. Węgleńskiego interesującego mechanizmu post-transkrypcyjnej



Pracownicy Zakładu Genetyki UW, od lewej: dr Anna Stankowicz, dr hab. Joanna Kufel, dr Piotr Borsuk, dr Aleksandra Dmochowska, prof. Ewa Bartnik, dr Paweł Golik, Jolanta Szyszka, prof. Piotr Stępień, Anna Tomczyk, prof. **Piotr Węgleński** (kierownik Zakładu), listopad 2005.



Kierownicy Zespołów w bibliotece Zakładu Genetyki UW: prof. prof. Piotr Węgleński, Ewa Bartnik, Piotr Stępień, listopad 2005.

regulacji z udziałem przełącznika RNA (riboswitch), genu kodującego arginazę u *Aspergillus* (**zdjęcie 1**).

Zakład jest powiązany licznymi więzami współpracy z IBB, ostatnio w program dydaktyczny i naukowy Zakładu włączyli się Prof. Michał Dadlez i Prof. Barbara Tudek z IBB.

Pracownia Biologii Molekularnej Uniwersytetu Gdańskiego

Grzegorz Węgrzyn



Pracownia Biologii Molekularnej IBB PAN na pierwszym piętrze w budynku Instytutu Biologii Uniwersytetu Gdańskiego, przy ulicy Kładki 24 w Gdańsku

Pracownia Biologii Molekularnej Instytutu Biochemii i Biofizyki Polskiej Akademii Nauk afiliowana przy Uniwersytecie Gdańskim istnieje od 1995 r. (**zdjęcie 1**). Została powołana z inicjatywy profesorów **Karola Taylora oraz Włodzimierza Zagórskiego-Ostoi**. Była jedną z pierwszych placówek w Polsce, nawiązujących bezpośrednią współpracę pomiędzy Instytutem Polskiej Akademii Nauk a Uniwersytetem, w oparciu o formalne porozumienie (zdjęcia na str. 86-89).

Działanie tej Pracowni, która w 2005 r. obchodzi dziesięciolecie istnienia, w pełni potwierdziło słuszność decyzji o jej powołaniu. Możliwe stało się wykorzystanie potencjałów dwóch placówek – instytutu naukowego i wyższej uczelni. Liczne osiągnięcia naukowe, poparte publikacjami w wysoko notowanych czasopismach międzynarodowych jak również nagrodami autorskimi, są tego wymiernymi dowodami.

Tematyka Pracowni skupiona była przez długi czas na badaniu regulacji ekspresji genów i innych procesów związanych z funkcjami DNA w komórkach bakteryjnych.

W szczególności badano mechanizmy regulacji inicjacji replikacji DNA bakteriofaga lambda i plazmidów pochodzących od tego wirusa oraz kontrolę inicjacji transkrypcji genów prokariotycznych, z wykorzystaniem modeli bakteriofagowych i plazmidowych.

Ponadto opracowano nowe metody wykrywania bakteriofagów za pomocą bio-chipów. Badania powyższe są nadal kontynuowane. (**zdjęcie 2**)

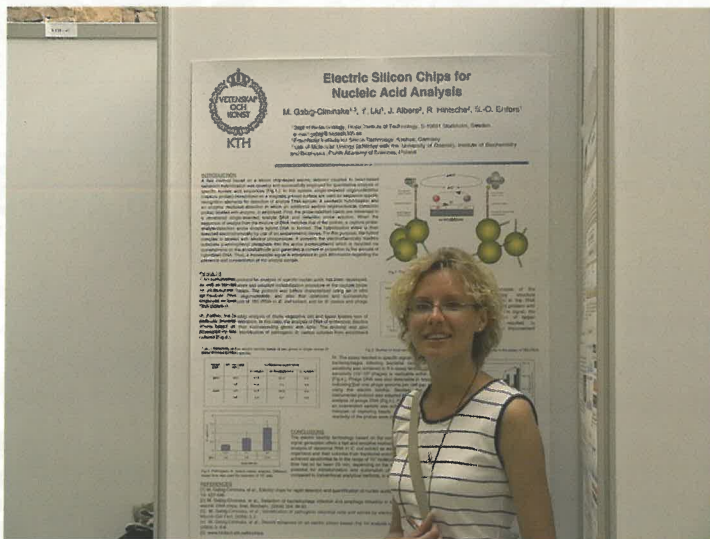
Ostatnio pracownicy Pracowni zaangażowali się w badania nad molekularnymi mechanizmami



Dr Joanna Jakóbkiewicz-Banecka prowadzi badania nad mechanizmami i możliwościami leczenia chorób genetycznych człowieka.

chorób genetycznych człowieka, głównie z grupy lizosomalnych chorób spichrzeniowych a także chorób wywołanych delecjami mitochondrialnego DNA. Badania powyższe mogą być wykorzystane w terapii tych chorób (zdjęcie 3).

Obecnie w Pracowni zatrudnione są cztery osoby: Doc. dr hab. **Alicja Węgrzyn** (kierowniczka Pracowni), dr hab. Agata Czyż, dr Magdalena Gabig-Cimińska, dr Joanna Jakóbkiewicz-Banecka (zdjęcie 4). Po śmierci Profesora Karola Taylora w 1997. opiekę merytoryczą i kuratelę nad Pracownią przejął prof. **Grzegorz Węgrzyn**, w dalszym ciągu związany merytorycznie, aczkolwiek nie formalnie z jej działalnością naukową.



Dr Magdalena Gabig-Cimińska prezentuje plakat dotyczący elektrycznych biochipów do analizy DNA na 12. Międzynarodowym Sympozjum Biotechnologicznym, 17-22 października 2004, Santiago, Chile.



Dr Agata Czyż, Prof. dr hab. Grzegorz Węgrzyn (Kierownik Katedry Biologii Molekularnej Uniwersytetu Gdańskiego), Doc. dr hab. **Alicja Węgrzyn** – w Pracowni IBB PAN afiliowanej przy UGd, wrzesień 2005.

Aktualna Administracja Instytutu



Sekretariat Dyrekcji: Elżbieta Matuszyk i Iwona Grelow.



Dział Zaopatrzenia: Maria Kałuża, Grażyna Makówka (kierowniczka), Andrzej Czarnecki, Danuta Osiecka, Janusz Sawicki i Adam Grelow .



Dział spraw pracowniczych: Paulina Sawicz oraz Danuta Krawczyk (kierowniczka).



Warsztaty: Mirosław Kołodziejczyk, Andrzej Dragan, Janusz Bartmański, Arkadiusz Ejchler, Jerzy Żołądkiewicz (kierownik).



Księgowe: Jadwiga Salamończyk i Bożena Getlich.



Księgowość: Małgorzata Boguta, Paulina Komar, Ewa Zajawa, Barbara Studzińska, Renata Kamińska, Grażyna Deba (Główna Księgowa).

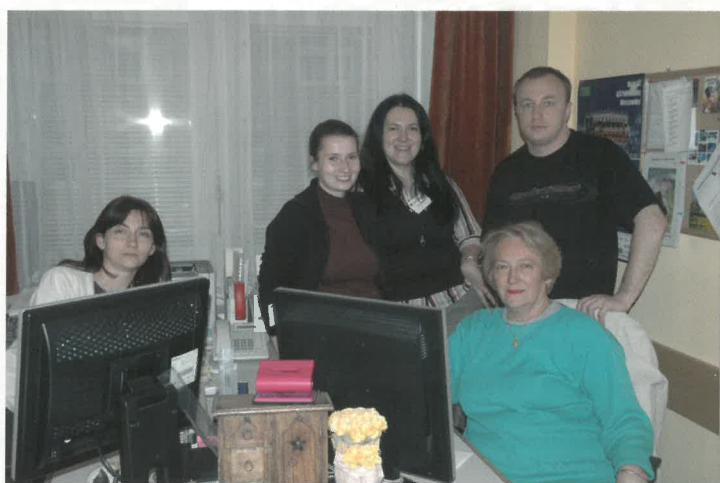


Lech Laskowski, któremu zawdzięczamy wiele fotografii upamiętniających życie Instytutu, zamieszczonych w Albumie.



Dział gospodarczy: Kierowniczka – Irena Golczyk z Kamą; Mieczysław Rekosz, Małgorzata Frask, Helena Chrostowska, Ryszard Gozdek, Mariola Jabłońska.

Sekretariat naukowy: Katarzyna Jagiełło-Wilgat (kierowniczka), Anna Płochocka, Katarzyna Róg (Zakład Biochemii Roślin), Wojciech Wojtowicz, Ewa Kowalska (Zakład Biologii Molekularnej).



Grupa Zaufania: kontakty, powroty

Włodzimierz Zagórski-Ostoja

Jednym z czynników dezintegrujących działalność Instytutu był stały odpływ za granicę młodych naukowców. Proces ten uległ przyspieszeniu po roku 1981, w stanie wojennym wyjechała i nie wróciła duża grupa doktorów i doktorów habilitowanych – znajdujących się w fazie najintensywniejszej pracy naukowej. Utrzymywaliśmy z nimi kontakty, które w 1989 roku, jeszcze przed zmianami politycznymi w kraju, doprowadziły do zorganizowania w Warszawie sympozjum naszych byłych kolegów. Stało się to podstawą powołania spośród nich – zajmujących samodzielne stanowiska w laboratoriach zachodnich – Grupy Zaufania (Trustees – patrz zdjęcia i adresy w załączeniu). Jej członkowie, co roku odwiedzają nasz Instytut sponsorowani przez nas, prowadząc wykłady, obejmując swoją opieką naszą młodzież w okresie stażów po-doktorskich, okresowo podejmując wspólne programy badawcze z zespołami Instytutu.

Grupa Zaufania składała się z 16 osób, w różnym stopniu aktywnych w okresie 1993-2005. Jej członkowie przyczynili się do upowszechnienia systemu współ-promotorstwa w opiece nad młodszą kadrą, uczestnikami Szkoły Biologii Molekularnej w IBB. Niektórzy z grupy zaufania pracując za granicą jak np. Magdalena Konarska, Maria Mieszczak, Zbigniew Domiński – habilitowali się w naszym Instytucie. Ich udział w naszych co dwuletnich sesjach sprawozdawczych „Research Report” jest zawsze inspirujący zarówno dla nas jak i dla nich, zwłaszcza w kontaktach z naszą młodszą kadrą naukową.

Powołanie Grupy Zaufania miało swoje powody. Sądziliśmy i nadal sądzimy, że nauka ma wymiar

międzynarodowy. Nie jest istotnym, czy naukowiec, zaczynający swoją karierę w Instytucie dziś pracuje tu dalej, czy też w innym – krajowym czy zagranicznym laboratorium. Ważniejsze, czy utrzymuje z Instytutem kontakty, współtworząc środowisko intelektualne.

Obok Grupy Zaufania, jednym z elementów budowania programu Instytutu stały się powroty do Instytutu pracowników naukowych po długich stażach zagranicznych. Powracającym proponowano kierownictwo samodzielnych laboratoriów; nie bez znaczenia symbolicznego było niewielkie uzupełnienie ich pensji ze specjalnie utworzonego „funduszu powrotów”, pozostającego w dyspozycji Dyrekcji. W sumie, po długich stażach w wiodących laboratoriach zagranicznych, wróciło wiele osób: Iwona Fijałkowska, Piotr Jonczyk, Piotr Zielenkiewicz, Jacek Bardowski, Barbara Tudek, Grażyna Dobrowolska, Jacek Hennig, Grażyna Jagura-Burdzy, Małgorzata Łobocka, Teresa Żołądek, Marek Skoneczny, Andrzej Ejchart. Ważne było dla nich, że mieli, gdzie wrócić – zbudowano nową siedzibę Instytutu, gdzie mogli zorganizować swoje laboratoria; ponadto Instytut udzielił im wsparcia finansowego na badania w postaci „grantów wewnętrznych” na podstawowe zagospodarowanie stanowiska pracy, zanim uzyskali pierwsze wyniki i mogli ubiegać się o stosowne granty. Program powrotów pozwolił w latach 90-ych na odtworzenie w Instytucie kadry w wieku średnim, straconej w latach 80-ych. Wielu z nich się już habilitowało i stanowi trzon kadry badawczej Instytutu.



Dr Jerzy Barankiewicz
Director, Clinical Research
Molecular Research Center, Inc.
5645 Montgomery Road
Cincinnati, OH 45212, USA
tel. 513-458-5244 ext 121
cell: 513-739-7293
Fax 513-841-0080
e-mail: jbarankiewicz@mrcgene.com

Doktorat w IBB PAN pt.: Przemiana inozyno-5'-monofosforanu do kwasu moczowego u *Helix pomatia* /Gastropoda/.
Promotor: Doc. dr hab. Monika Jeżewska, 1973.



Dr Katarzyna Bębenek
Laboratory of Molecular Genetics
National Institute of Environmental
Health Sciences, PO Box 12233
Research Triangle Park, NC 27709,
USA
tel (919) 541 26 44
fax (919) 541 76 13
e-mail: bebenek@niehs.nih.gov

Doktorat w IBB PAN pt.: Udział systemów reperacyjnych DNA w mutagenie indukowanej analogami zasad.
Promotor: Prof. Celina Janion, 1986.



Dr Piotr Chomczyński
Director Molecular Research Center
5645 Montgomery Road
Cincinnati, OH 45212, USA
Phone: 800-462 9868
Fax: 513-841 0080

Doktorat w IBB PAN pt.: Dwuznaczne własności kodujące kwasu poliurydylowego. Promotor: Prof. Przemysław Szafrąński, 1971.



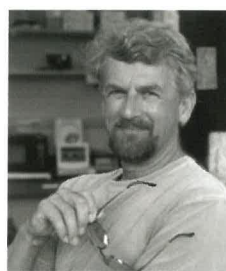
Dr Jadwiga Chroboczek (Passent)
Institut de Biologie Structurale
41, rue Jules Horowitz
38027 GRENOBLE CEDEX 1
Tel. 33 (0)4 38 78 95 80
Fax 33 (0)4 38 78 54 94
wisia@ibsprive.fr

Doktorat w IBB PAN pt.: Procesy translacji w układach bezkórkowych. Promotor: Prof. Przemysław Szafrąński, 1969.



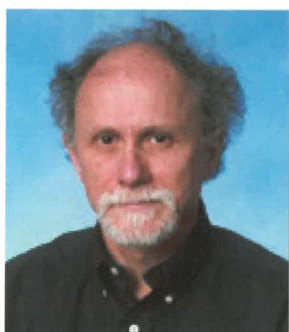
Prof. Witold Filipowicz
Fredrich Miescher Institute for Bio-
medical Research, Maulbeerstrasse 66,
4508 Basel, Switzerland
tel. (41 61) 69 76 993 (bezp).
tel. lab. (41 61) 69 74 128
tel. dom (41 61) 69 73 976
filipowi@fmi.ch

Doktorat w IBB PAN pt.: Wpływ O-metylohydroksylaminy na strukturę i własności matrycowe RNA faga f2.
Promotor: Prof. Przemysław Szafrąński, 1973.



Prof. Marcin Filutowicz
Department of Bacteriology
1550 Linden Drive
Madison, WI 53706
tel. (608) 262 69 47
fax (608) 262 98 65
msfiluto@facstaff.wisc.edu
www.bact.wisc.edu/Filutowicz/La-
bWeb/Home.html

Doktorat w IBB PAN pt.: Identyfikacja niezależnych punktów działania azydku sodu i mechanizmów oporności na to działanie u *Salmonella typhimurium*.
Promotor: Prof. Tadeusz Kłopotowski, 1980.



Prof. Ryszard Kole
Lineberger, Comprehensive Cancer
Center
School of Medicine
The University of North Carolina at
Chapel Hill
Campus Box 7295
Chapel Hill, NC 27599-7295, USA
tel: (919) 966 30 36
fax: (919) 966 96 73
kole@med.unc.edu

Doktorat w IBB PAN pt.: Synteza oraz badanie właściwości substratów służących do histo-chemicznych i kolorymetrycznych oznaczeń aktywności enzymów nukleolitycznych.
Promotor: Doc. dr hab. Halina Sierakowska, 1976.



Prof. Magda Konarska
The Rockefeller University
1230 York Avenue
New York 10021-6399, USA
tel: (212) 327 84 32
fax: (212) 327 83 70
konarsk@rockvax.rockefeller.edu

Doktorat w IBB PAN pt.: Mechanizmy ligacji RNA u Eukariontów. Promotor: doc. dr hab. Witold Filipowicz, 1983.



Prof. Włodzimierz Mandrecki
Pharmaseq, Inc.
11 Deer Park Drive, Suite 204
Monmouth Junction, NJ 08852
tel. (732) 355 0100
fax (732) 355 0102
mandrecki@pharmaseq.com
http: www.pharmaseq.com

Doktorat w IBB PAN pt.: Model regulacji ekspresji operonu laktozy *Escherichia coli*. Promotor: Prof. Tadeusz Kłopotowski, 1979.



Prof. Jerzy Paszkowski
Université de Geneve
24, rue du Général-Dufour
1211 GENEVE 4 – SUISSE
Switzerland
tel. +41 22 379 3021
fax +41 22 379 3107
Jerzy.Paszkowski@bioveg.unige.ch

Doktorat w IBB PAN pt.: Hormonalnie indukowane zmiany w jądrowym aparacie transkrypcji podczas wczesnych etapów hodowli protoplastów. Promotor: Kazimierz Kleczkowski, 1980



Prof. Norman Pieniążek
Division of Parasitic Diseases
Biology and Diagnostic Branch
4770 Buford Highway NE, Mailstop F 13
Atlanta, GA 30341-3724, USA
tel. dom (770) 822 40 12
tel. (404) 488 40 73
fax (404) 488 41 08
normanp@mindspring.com
npx3@ciddpd2.em.cdc.gov

Doktorat w Zakładzie Genetyki UW pt.: Analiza genetyczno-biochemiczna metabolizmu metioniny u *Aspergillus nidulans*. Promotor: Prof. Waław Gajewski, 1973.



Prof. Anna Radomińska (Pyrek/Pandya)
Department of Biochemistry and
Molecular Biology
University of Arkansas for Medical
Sciences
301 West Markham, Slot 516
Little Rock, Arkansas 72205-7199
Tel: 01 (501) 686-5414
Fax: (501) 686-8169
radominskaanna@exchange.uams.edu

Doktorat w IBB PAN pt.: Biosynteza i rola cytydynodwufosfoaminoalkoholi. Promotor: Doc. dr Tadeusz Chojnacki, 1970.



Prof. Andrzej Stasiak
Université de Lausanne
Laboratoire d'Analyse Ultrastructurale
Batiment de Biologie, niveau 1
CH-1015 Lausanne-Dorigny, Swit-
zerland
tel: (41 21) 692 24 71
fax: (41 21) 692 25 40
Andrzej.Stasiak@unil.ch

Doktorat w IBB PAN pt.: Czteroniciowa struktura DNA, jej właściwości i biologiczne implikacje. Promotor: Prof. Tadeusz Kłopotowski, 1981.



Prof. Włodzimierz Szer
The Scripps Research Institute
10550, N. Torrey Pines Rd.
La Jolla, CA 92037, USA
5235, Fiore Terrace, Apt. 306
San Diego, CA 92122
szerw01@aol.com

Doktorat w IBB PAN pt.: Synteza niektórych sztucznych nukleotydów, oligo- i poli-nukleotydów oraz badanie ich właściwości fizykochemicznych i reakcji enzymatycznych. Promotor: Prof. David Shugar, 1961.



Dr Andrzej Śledziewski
Senior Vice President Biopharma-
ceuticals
1201 Eastlake Avenue East
Seattle, Washington 98102, USA
tel: (206) 442 67 10
fax: (206) 442 66 08
azs@zgi.com

Doktorat w IBB PAN pt.: Regulacja biosyntezy katalazy w drożdżach *Saccharomyces cerevisiae*. Promotor: Waław Gajewski, 1980.



Dr Ludwika Zimniak (Zagórska)
University of Arkansas for Medical
Sciences
4301 W. Markham St. slot 567
Little Rock, Arkansas 72205, USA
tel: (501) 603 10 03
Zimniakludwika@uams.edu

Doktorat w IBB PAN pt.: Miejsca przyłączania amino-acylo-tRNA na rybozomie. Promotor: Prof. Przemysław Szafranski, 1973.

Centrum Doskonałości Biotechnologii Molekularnej Unii Europejskiej (CEMB)

Włodzimierz Zagórski-Ostoja

Komisja UE podjęła w 1999 roku decyzję ogłoszenia konkursu na ustanowienie centrów doskonałości w krajach kandydujących do członkostwa w Unii Europejskiej, w 5-ym Programie Ramowym Badań Rozwoju Technicznego i Prezentacji UE (**5 PR**). Instytut przystąpił do konkursu, proponując program integrujący badania podstawowe w biologii molekularnej, w oparciu o działający już w Instytucie system grantów wewnętrznych. Program, opracowany przez prof. prof. Stanisława Lewaka i Włodzimierza Zagórskiego-Ostoję, przy znacznym udziale dr Niny Hoffman, po konsultacjach z naszymi partnerami z CNRS (Centre National des Recherches Scientifique) został złożony w Komisji. W wyniku konkursu, przedłożony program został wysoko oceniony, zajmując 10 miejsce na 167 sklasyfikowanych instytucji z Europy Środkowej i Wschodniej. Było to też pierwsze miejsce wśród instytucji polskich, zajmujących się dziedziną biologii molekularnej.

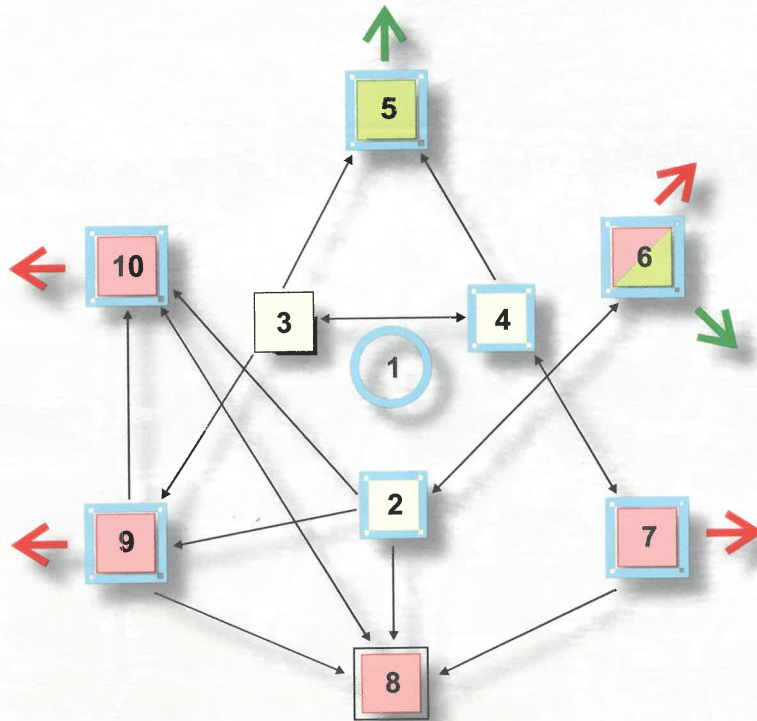
CEMB (Centre of Excellence in Molecular Biology) działało w Instytucie w okresie od grudnia 2000 do listopada 2004. Pierwotnie projekt był planowany na 36 miesięcy, a w trakcie jego funkcjonowania został przedłużony o dodatkowe 12 miesięcy. Jego program miał na celu stymulację wymiany na-

ukowej z Unią Europejską – nasze Centrum tworzyło dziesięć wzajemnie powiązanych programów badawczych, kierowanych przez 12-osobowy zespół kierowniczy (p. schemat oraz listę kierowników).

W ramach działalności Centrum odbyły się trzy konferencje i 10 warsztatów, ponadto na bieżąco miała miejsce indywidualna wymiana pracowników naukowych z krajami UE i stowarzyszonymi. CEMB dofinansowało około 260 przyjazdów z UE i krajów stowarzyszonych oraz około 220 wyjazdów pracowników IBB do europejskich instytucji naukowych. W naszym Instytucie zatrudniono w sumie około 20 osób z krajów Unii i stowarzyszonych, na stanowiskach profesora, post-doktora i doktoranta. Dodatkowym aspektem działalności CEMB było zwiększenie użyteczności badań naukowych w zakresie biotechnologii molekularnej poprzez współpracę z polskimi ośrodkami naukowymi i aplikacyjnymi.

Organizacja Centrum była nastawiona na tworzenie nowej jakości działania tak, aby po ustaniu finansowania przez Unię, działalność Centrum mogła być kontynuowana. Na gruncie tej idei powstało Centrum Doskonałości „Genomika porównawcza dla zdrowia i środowiska” powołane przez Ministra Nauki i Informatyzacji 17 listopada 2004, zrzeszające wiodące laboratoria Instytutu.

Przeptyw informacji i wyników w obrębie projektu CEMB w IBB PAN Schemat wzajemnych powiązań koszyków tematycznych wchodzących w skład CEMB:



WP1 w kółeczku: szkolenie młodych naukowców – specjalistyczne warsztaty oraz wykłady
 WP2 – WP6 analiza sekwencji DNA
 WP3 – WP4 ekspozycja losowej biblioteki oligopeptydów w białku płaszczka faga
 WP4 – WP5 metody transformacji roślin
 WP4 – WP7 system dwuhybrydowy
 WP7 – WP8 komplemetarność ludzkich genów w drożdżach
 WP8 – WP9 inhibitory zmodyfikowanych nukleotydów, Smn (small modified nucleotides)
 WP9 – WP10 inhibitory zmodyfikowanych nukleotydów, Smn
 WP8 – WP2 informatyczna baza mutantów mitochondrialnych
 WP5 – WP3 inhibitory proteaz
 WP9 – WP3 analiza strukturalna
 WP9 – WP2 modelowanie struktury
 WP10 – WP2 modelowanie uszkodzonych zasad w DNA
 WP10 – WP8 reaktywne formy tlenu w mutagenizie

Odbiorcy wyników:

WP 2 - Swiss Prot Data Bank; European Database on p53; European Mutant Database - MitBASE.
 WP 5 - Seed potato phytosanitary stations; Institute of Plant Breeding and Acclimation, Młochow, Poland.
 WP 6 - Sera and Vaccines Central Research Laboratory, Warsaw, Poland; BIOLACTA Co., Poland; DANONE, Poland; world data banks on bacterial genomes.
 WP 7 - Department of Laboratory Diagnostics; Medical Centre of Postgraduate Education, Warsaw, Poland; Mammal Research Institute PAS Białowieża, Poland.
 WP 8 - Child Health Centre Memorial Hospital, Warsaw, Poland; MitBASE
 WP 9 - "Medivir" Co, Sweden
 WP 10 - Cancer Center - Institute of Oncology, Warsaw, Poland; International Agency for Research on Cancer, Lyon, France; Telemark Central Hospital, Norway; Medical Academy, Bydgoszcz, Poland; European Database on p53.
 [WP = work package, koszyk tematyczny]



Pracownicy CEMB: Agata Stasiak, Magdalena Berlińska i **Andrzej Rabczenko** (koordynator CEMB) w swojej siedzibie, w pokoju 40 w łączniku D gmachu IBB; maj 2004 (zdj. Lech Laskowski).

Schemat grupy kierowniczej Centrum:

1. Prof. Włodzimierz Zagórski-Ostojka – Dyrektor IBB PAN
2. Prof. Piotr Zielenkiewicz – Dyrektor d/s Ogólnych IBB, Kierownik WP2: Molekularne modelowanie struktury białek i oddziaływań białko-białko
3. Prof. Andrzej Rabczenko – Koordynator Programu
4. Prof. Grażyna Palamarczyk – Kierowniczka WP1: Europejskie perspektywy i wymiana doświadczeń w molekularnej biotechnologii – szkolenie
5. Doc. Michał Dadlez – Kierownik WP3: Nowe warianty białek rekombinacyjnych w zastosowaniu w biotechnologii
6. Prof. Andrzej Jerzmanowski – Kierownik WP4: Badania molekularne nad regulacją w rozwoju roślin
7. Doc. Jacek Hennig – Kierownik WP5: Oddziaływania Rośliny – Patogeny
8. Doc. Piotr Cegłowski – Dyrektor Naukowy IBB, Kierownik WP6: Genomika Plazmidu
9. Prof. Joanna Rytka – Kierowniczka WP7: Genetyka grzybów w biotechnologii
10. Prof. Ewa Bartnik – Kierowniczka WP8: Choroby mitochondrialne
11. Prof. Tadeusz Kulikowski – Kierownik WP9: helikaza RNA wirusa żółtaczk zakaźnej C (HCV) – nowy punkt docelowy w terapii antywirusowej
12. Doc. Barbara Tudek – Kierowniczka WP10: Addukty DNA w naprawie i w karcinogenezie

Biblioteka im. Józefa Hellera



Zespół Biblioteki (2005): Mariusz Włodarski, Antonina Wiesława Skrętowska, Małgorzata Pacuła i **Teresa Żyłka** (kierowniczka Biblioteki).



Pracownicy Biblioteki pod portretem swego patrona, Józefa Hellera (2005):
Antonina Wiesława Skrętowska, Teresa Żyłka,
Małgorzata Pacuła i Mariusz Włodarski.



Odstąpienie tablicy nadającej imię Profesora Józefa Hellera Bibliotece IBB w dniu 24 lutego 1998. Zebrani: Tadeusz Korzybski, Monika Jeżewska, Włodzimerz Zagórski-Ostoja, Andrzej Paszewski, Ignacy Kosior, Tadeusz Kulikowski.



Po odsłonięciu tablicy nadającej imię Profesora Józefa Hellera Bibliotece IBB w dniu 24 lutego 1998 zebrani najbliżsi współpracownicy Profesora i rodzina.

HISTORIA IBB PAN W BIBLIOTECE

W roku 2006 w Bibliotece im. Józefa Hellera utworzono dział „Historia IBB PAN”, który ma za zadanie przechowywanie pamiątek związanych z Instytutem i jego długoletnimi pracownikami. Pięćdziesięcioletnia tradycja placówki, jednej z najlepiej zaopatrzonych w zbiory z zakresu biologii molekularnej, biotechnologii i biochemii bibliotek w kraju, skłania do tego typu przedsięwzięć.

W zbiorach „historycznych” – zajmujących jak na razie trzy półki biblioteczne – umieszczono archiwa profesorów i nestorów IBB PAN: Ireny Mochnackiej, Wacława Gajewskiego, Józefa Hellera, Tadeusza Korzybskiego, Przemysława Szafrąńskiego-Szeligi i innych.

Zbiory te zawierają zdjęcia, dyplomy, dokumenty, odbitki prac związanych z kolejnymi etapami rozwoju IBB PAN oraz książki z bibliotek domowych pracowników naukowych wraz z ich autografami. Ponadto w archiwum tym znajdują się pamiątki założyciela i patrona Biblioteki – prof. Józefa Hellera.

Umieszczono tutaj również odbitki wspomnień o naszych kolegach, którzy odeszli, opublikowane w bieżących czasopismach biochemicznych.

Książki z tego działu mówią wiele o historii rozwoju nauki w powojennej Polsce, zawsze pisanych w sposób osobisty przez pryzmat własnych doświadczeń autorów. Szczególnie żywe są wspomnienia Mieczysława Chorążego pt. „Z Janówki w świat” (2005), „Genetyk i historia. Opowieść o Piotrze Słonimskim” (2003) i Józefa Hurwica „Wspomnienia i refleksje” (1996).

Ponadto dział ten skupia materiały zebrane przez doc. Zofię Zarębską w trakcie opracowywania „Historii IBB 1954-2004” i „Albumu z dziejów IBB PAN”, głównie w postaci zdjęć. Dział ten będzie się stopniowo wzbogacał i rozwijał wraz z dalszą działalnością Instytutu.

Skorowidz nazwisk

Albrecht Jan	18, 42	Brzeski Jan.....	90
Angielski Stefan.....	22-23	Brzozowska Ewa	68
Bagdasarian Grzegorz	20, 37	Bucholc Maria J.....	70
Baier Andrea.....	74, 75	Buchowicz Jerzy	20, 46, 53, 86
Bakun Magda.....	76	Buerstedde Jean-Marie	82
Banach-Orłowska Magdalena	68	Bulanda Ałła	85, 87
Banaszak Monika	90	Caffieri Sergio	63
Bańkowska Renata	73	Campbell Judy	49
Barankiewicz Jerzy	35, 46, 47, 97	Cegłowski Piotr.....	73, 101
Baranowski Tadeusz	11, 13, 20, 23	Celis Julio	50
Barańczak Stanisław.....	31, 32	Chachulska Anna M.	54
Barańska Jolanta	45	Chełstowska Sylwia	68
Bardoń Alicja	37	Chmielewska Irena	20
Bardowski Jacek	74, 96	Chojecki Mirosław	31, 32
Bartmański Janusz	8, 94	Chojnacka Anna	71
Bartnik Ewa	43, 91, 101	Chojnacki Tadeusz ...	4, 21, 46, 65, 71-73, 86, 88, 98
Bartnikowski Wojciech.....	53	Chomczyński Piotr	46, 48, 49, 97
Bassalik Kazimierz	83	Chopin Fryderyk	83
Bębenek Anna	34	Chorąży Mieczysław	37, 64, 104
Bębenek Katarzyna	34, 97	Chroboczek Jadwiga	97
Berens Krzysztof	19, 47, 51	Chrostowska Helena	95
Berlińska Magdalena	101	Chrzęszczewski W.	12
Bernatowicz Piotr	67	Ciesielski Arkadiusz.....	70
Białokórska Małgorzata	68	Cieśla Jarosław	58, 60, 81
Bielobradek Ewa.....	51, 53, 62	Cieśla Zygmunt.....	4, 38, 65, 68
Bierzyński Andrzej	41, 65, 66	Collado-Vides Julio	82, 83
Blauth-Opieńska Janina.....	37	Contreras [Gandawa].....	73
Błachnio Karina	84	Cova Lucyna.....	75
Bobrowski Krzysztof	47	Czarnecki Andrzej.....	94
Bogusz Stanisław	62	Czartoryska Barbara.....	22
Boguszewska-Chachulska Anna M. [p. Chachulska] ..	75	Czyż Agata	93
Boguta Małgorzata	95	Dadlez Michał	65, 76, 91, 101
Bojanowska Konstancja	38	Dallner Gustaw	72
Bolewska Krystyna	38, 47	Deba Grażyna	64, 85, 87, 95
Borc Barbara.....	70	Dębczyńska Danuta	26, 36, 85, 86, 88
Borowski Peter	74, 75	Dębska Marlena	73
Borsuk Piotr.....	91	Dębski Janusz.....	76
Bretner Maria	60, 74, 75	Dmochowska Aleksandra	91
Brun R.	75	Dobrowolska Grażyna	63, 69, 70, 96
Brzeska-Olczak Kasia	90	Dobrzański Władysław	22

Skorowidz nazwisk

Domańska Krystyna	75	Gozdek Ryszard	95
Domiński Zbigniew	34, 96	Grabowski Zbigniew Ryszard	64
Drabikowska Alicja	4, 27-29, 37, 38, 47, 60	Grabski Maciej	87
Drabikowski Witold	22, 27, 37	Grelow Adam	94
Dragan Andrzej	94	Grelow Iwona	94
Drożdż Bolesław	62	Grynberg Marian	43
Duszyński Jerzy	50	Gryniewicz-Krajewska Krystyna	37-38
Dwornyk Andżela	48	Grzelak Krystyna	33, 73
Dynarowska Wanda	19	Grzebiuk Elżbieta	38, 74
Dzierzbicki Piotr	4, 68	Haenni Ann-Lise	25
Ehrenstein von G	25	Hałas Agnieszka	68
Ejchart Andrzej	65, 66, 67, 96	Halski Bogdan	62
Ejchler Arkadiusz	94	Haynes Robert	64
Engström Lorentz	70	Heller Józef .. 4, 5, 7, 11, 12, 16, 20, 21, 23, 24, 36, 56, 102-104	
Erecińska Maria	27	Hellerowa Maria	20
Fabiańska Agnieszka	76	Hennig Jacek	4, 34, 65, 79, 96, 101
Fabisiewicz Anna	38, 60	Hertel Józefina	72
Felczak Krzysztof	4, 60, 74, 75	Hodurek Paweł	67
Feldman Horst	50	Hoffman Nina	99
Fijałkowska Iwona	34, 42, 68, 96	Hollaender Alexander	22
Fikus Magdalena	4, 41, 47, 50	Horowitz Jules	97
Fikus Marta	68	Hryniewicz Monika	34, 83
Filipowicz Witold	31, 50, 97	Hryniewiecka Małgorzata	62
Filutowicz Marcin	37-38, 97	Hurwic Józef	104
Fisher Edmond H.	69	Issinger Olaf-Georg	70
Fochtman Przemysław	75	Jabłońska Mariola	58, 95
François J.M.	73	Jachymczyk Witold	20, 68, 86
Frask Małgorzata	95	Jagiełło-Wilgat Katarzyna	47, 73, 87, 95
Gabig-Cimińska Magdalena	93	Jagura-Burdzy Grażyna	96
Gagarin Jurij	22, 27	Jakóbkiewicz-Banecka Joanna	93
Gajewski Wacław	8, 20, 57, 59, 86, 91, 98, 104	Jakubowicz Teresa	43
Gaweł Damian	68	Janik Anna	73
Gebert Konstanty	44	Janion Celina	19, 40, 60, 87, 97
Geremek Bronisław	44	Jankowski Wiesław	30, 72
Getlich Bożena	95	Janowska Beata	81
Giese Raina	22	Jasińska Stanisława	17
Gillespie Chris	25	Jastrzębska Ewa	62
Gittins John	90	Jaszczur Małgorzata	68
Gniewaszewski Albin	53, 62	Jeleniewska-Niewiarowicz Alicja	4
Gocman Krystyna	4, 18	Jelska Anna Walentyniwna	48
Godlewska Alicja	17	Jerzmanowski Andrzej	43, 85, 86, 89, 90, 101
Gołaszewska Teresa	19	Jewdoszuk Grażyna	47
Golczyk Irena	4, 53, 55, 58, 87, 88, 95	Jeżewska Maria Monika	38, 46-47, 97, 102
Golik Paweł	91	Jonczyk Piotr	34, 42, 49, 68, 96
Gonzalez-Pacanowska D.	75	Józefacki Rafał	90
Górka-Nieć Wioletta	73	Juszczuk Olga	48, 77, 78
Goszczyńska-Legat Iwona	79, 80		

Skorowidz nazwisk

Kałuża Maria.....	94	Kozłowska Małgorzata	58
Kamińska Jolanta	70	Krajewska Estera	19
Kamińska Renata	95	Kraszewska Elżbieta	35
Kaniuga Zbigniew.....	20	Krawczyk Danuta	94
Kańska Ewa.....	8	Krebs Edwin G.	69
Kapaon Jadwiga	8	Krówczyńska Anna.....	33
Karczewski Witold	58	Kruszewska Joanna	58, 73
Kasperska Alicja.....	40	Krych Małgorzata	33
Kasprzyk Zofia	20	Krzymowska Magdalena.....	79, 80
Katchalski-Katzir Ephraim	64	Księżopolski Antoni	8
Kelner Anna	70	Kuban Monika	68
Kerneder Michał.....	62	Kuban Wojciech	68
Kędracki Tadeusz.....	19	Kubicek C.P.	73
Kędzierska Barbara	17	Kubiński Henryk	17, 22
Kierzek Andrzej M.	65, 82, 83	Kufel Joanna	91
Kijowska Anna.....	33	Kułakowska Izabela.....	19
Klarkowska Danuta	18	Kuligowska Elżbieta.....	18, 84
Kleczkowski Kazimierz	16, 53, 98	Kulikowski Tadeusz D.....	38, 65, 74-75, 101, 102
Klekowski Romuald	44, 54, 88	Kulikowscy Ewa i Tadeusz	63
Klenk L.	22	Kuranda Klaudia.....	73
Klimecka Maria	70	Kuśmierek Jarosław.....	38
Klisiecki A.	12	Kuźnicki Leszek	39, 45, 54, 63, 87
Klita Stefan	18	Laskowski Lech.....	4, 95, 101
Kłopotowski Tadeusz	36, 97, 98	Laskowski Michał, Sr.	30
Kłoskowska Basia	58	Lassotowa Zofia.....	20, 24, 39-40, 48, 56, 58
Kłudkiewicz Barbara.....	38, 58	Legocki Andrzej.....	45-46, 50
Koj Aleksander	40	Lewak Stanisław.....	87, 88, 99
Kokoszka Krzysztof.....	90	Lewandowska Irmina	38
Kole Ryszard	97	Lewandowska Małgorzata	70
Kołodziejczyk Mirosław.....	8, 94	Lewandowska-Gnatowska Elżbieta.....	70
Komar Paulina	95	Lewe Dirk	75
Konarska Liliana	39	Lindquist Frank.....	50
Konarska Magdalena	31, 33, 96, 97	Lipiński Andrzej	53
Konopka-Postupolska Dorota	79, 80	Lipińscy Izabela i Bogdan.....	32, 33
Kopeć Maria.....	20	Lipmann Fritz	25
Koper Luiza	70	Lipniacki Andrzej	75
Koprowski Hilary	49	Lisewski Roman.....	19, 47
Koprowski Jacek.....	49	Liszewska Frantz	70
Koprowski Piotr	68	Litońska Ewa	47
Korzybski Tadeusz	15, 36, 57, 102, 104	Lozhka Dima	48
Kosior Ignacy	56, 102	Lutowicz Wisia [p. Passent/Chroboczek].....	16
Kosior Kasia	58	Lutwak-Mann Cecylia	12
Kostrzewski Jan Karol.....	37	Łebska Maja.....	70
Kowalenko Oksana	48	Łobocka Małgorzata	65, 70, 77, 78, 96
Kowalska Ewa	58, 95	Łomnicki Adam	40
Koźbiał Piotr	90	Łoziński Tomasz.....	47
Kozłowska Hanna	47, 57	Łukanowski Andrzej	53

Skorowidz nazwisk

Łukjaniec Aleksandra	22	Nordlund Stefan.....	72
Maassem Anna	79	Nowak Leszek	19, 40
Machuła Katarzyna	73	Nowakowski Michał.....	67
Maciejczyk Maciej.....	67	Nuckowski Józef	12
Majzel-Mikołajczyk	22	Ochoa Severo.....	24
Makówka Grażyna.....	94	Okuniew Oleg	48
Malc Ewa	68	Ołędzki Jacek.....	76
Malinowska Agata	76	Olesiński Jerzy	62
Maliszewska-Tkaczyk Magdalena.....	68	Oleszczuk Marta	67
Mandecki Włodzimierz.....	98	Olszak Krzysztof	84
Mann Tadeusz	11, 13	Opara-Kubińska Zofia.....	30
Marchlewski Leon	90	Oparin Aleksander I.....	16
Matuszyk Elżbieta	8, 47, 94	Orłowski Jacek	73
Mazur Paweł	90	Orłowski Marian.....	68
Mazuś Barbara	4, 20, 31, 33	Orzechowska Lena.....	58
Mazuś Jędrzej	33	Osiecka Danuta	94
Mejbaum-Katzenellenbogen Wanda.....	11, 13-14, 23	Ostrowski Włodzimierz	43
Mesquito R.D.	75	Pacuła Małgorzata	102
Melson Matthew	9	Pakuła Roman	22
Miazga Agnieszka	74, 75	Palamarczyk Grażyna.....	4, 9, 65, 73, 86, 88, 101
Michalska Iwona	58	Parnas Jakub Karol	11, 12, 13, 15, 90
Micińska Anna.....	57	Passent Jadwiga [Chroboczek]	18
Mieczkowski Piotr	68	Pasteur Louis	52
Mieszczak Maria	96	Paszewski Andrzej	40, 45, 53, 86, 102
Migdalski Andrzej.....	58	Paszowski Jerzy	31, 35, 98
Mikulaszek Edmund	22	Pawiński Alfred.....	4, 7, 8, 52, 53, 65
Miłosz Czesław	31, 33	Pawlak Katarzyna.....	90
Mochnacka Dorota	46	Pawlikowska Kasia	90
Mochnacka Irena	11, 13, 14, 16, 20-24, 104	Pękala Izabela.....	70
Modelska Anna.....	49	Perlińska-Lenart Urszula.....	73, 78
Moniuszko Grzegorz	70	Perzyński Stanisław	18, 25
Morawiecki Andrzej	24	Petit Marie-Ann	75
Mori Hirotada.....	82, 83	Piasek Andrzej.....	74, 75
Mossakowski Mirosław	37	Piechowska Mirosława.....	18, 19
Mothes K.	20	Pieniżek Norman	98
Mozołowski Włodzimierz	11, 12, 16, 22-23	Pietrzykowska Irena	4, 17-19, 37, 39-40, 47
Mroczkowska Małgorzata [Słupecka]	38	Pinna Lorenzo	63, 70
Muszyńska Grażyna....	16, 31, 33, 56, 63, 69, 70, 86	Piotrowska Małgorzata	44
Myszkowska Krystyna.....	19	Pławski Henryk.....	62
Najda Andżelika	75	Płochocka Anna.....	49, 95
Natorff Renata.....	44	Podlaska Agnieszka	68
Natorff Teresa.....	8	Podwińska Romualda	75
Nencki Marcelli	22, 27, 39, 52, 74	Popowska Ewa	39
Niemierko Włodzimierz	16, 21, 24	Porath Jerkér	70
Niewiarowicz Zygmunt	20	Porębska-Kulik Wiesława	85
Nieżgódka Marek.....	42, 86	Poznański Jarosław	74, 75
Nikolay M.....	52	Proba Teresa.....	38

Skorowidz nazwisk

Prymakowska-Bosak Marta	90	Smaczyńska-de Rooji Iwona.....	56
Przestalski Stanisław.....	26	Sokół Agnieszka	90
Przykorska Anna.....	84	Sołtyk Anna.....	38
Putrament Aleksandra.....	37	Sosińska Grażyna	73
Rabczenko Andrzej.....	19, 101	Soszyńska Elżbieta.....	72
Raczyńska-Bojanowska Konstancja	38	Speina Elżbieta	82
Radomińska-Pyrek Anna	33, 38, 98	Spirin Alexander	49
Radomski Nikolaï.....	48	Stankowic Anna	91
Rafałowska Urszula.....	74	Stasiak Agata.....	73, 101
Reifer Ignacy	7, 16-17	Stasiak Andrzej.....	98
Rekosz Mieczysław	95	Steusing Zdzisław.....	12
Rempoła Bożenna	47	Stępień Elżbieta	19, 47
Rode Wojciech.....	74	Stępień Piotr	91
Rodrigues-Pousada Claudina.....	50	Strokowska Ludmiła	48
Rogoziński Witold.....	62	Studzińska Barbara.....	95
Róg Katarzyna.....	70, 95	Sułkowski Eugeniusz.....	18, 22, 27
Rudzka Justyna.....	68	Sumińska Maja [p. Żylonis].....	17
Rutkowska Izabela	76	Symonides Ewa	39, 85, 86
Rutkowska Kazimiera	8	Szafrański-Szeliga Przemysław.....	4, 16, 20, 23-25, 27, 30, 36-37, 39, 42-43, 46, 48, 57, 58, 97, 98, 104
Rytka Joanna.....	65, 101	Szarkowska Ludmiła.....	27-29
Řiha Ivan	17	Szarkowski Jan	16, 20, 36-37, 42, 46, 48, 84
Saenger Wolfram	75	Szczegielniak Jadwiga.....	70
Salamończyk Jadwiga.....	95	Szczęsny Paweł	4
Saloheimo M.	73	Szer Włodzimierz.....	17, 19, 43, 46, 98
Sarnowski Tomasz	90	Szkopińska Anna	58
Sawicki Janusz.....	94	Szoda Zenon	54
Sawicz Paulina.....	94	Szubiński Ryszard	8, 19
Secomski Kazimierz.....	52	Szurmak Blanka.....	35
Sela Michael	40	Szwacka Maria.....	35
Sharp Phillip.....	31	Szweda Marysia	58
Shugar David ...	5, 7, 9, 17, 20, 22, 24, 42, 57, 63, 74, 98	Szybalski Waclaw	33, 40, 43, 45
Shugarowie David i Grace.....	63-64	Szylberg Alicja.....	8
Siedlecki Janusz	38	Szyska Jolanta	91
Sieniawski J.....	12	Śledziwska-Gójska Ewa	4, 68
Sierakowska Halina.....	19, 30, 97	Śledziwski Andrzej.....	98
Sikora Jacek.....	4, 76	Śliwińska Hanna	17
Sirko Agnieszka	49, 70	Świeżewska-Kula Ewa.....	4, 72
Siwecka Maria Agnieszka	4, 30, 74, 75	Świeżewski Szymon	90
Siwek Wojciech.....	79-80	Tanner T.	73
Siwiński Włodzimierz	44, 86	Taylor Karol	40, 43, 58, 86, 92, 93
Skarzyński Bolesław	23	Teissere Marcel.....	69
Skoczylas Elżbieta.....	72	Toczko Kazimierz	20
Skoneczny Marek.....	96	Toczko Maria.....	37
Skorupińska-Tudek Karolina	72	Toczyłowska Beata.....	67
Skřętowska Antonina Wiesława	102	Tokarski Mirosław	62
Słomimski Piotr.....	40, 45, 49, 54, 104		

Skorowidz nazwisk

Tomasik Roman.....	8	Zarębska Zofia	4, 31, 33, 43, 63, 104
Tomczyk Anna.....	91	Zarębski Piotr	76
Trembacz Halina.....	47, 58	Zgórzyński Krzysztof.....	8
Truszczyński Marian	27	Zhukov Igor	66, 67
Tudek Barbara	4, 65, 81, 91, 96, 101	Zielenkiewicz Piotr.....	41, 47, 96, 101
Tysarowski Wiesław.....	23	Zielińska Maja	49
Urbanek Adam	37	Zielińska Zofia	20, 39
Vallee Bert	31	Zieliński Kazimierz	37
Vetulani Jerzy	40	Ziemkowski Przemysław	75
Wagner Karl	69	Ziemska Anna.....	36
Walczak Włodzimierz	37	Zień P.	75
Wald Ignacy	37	Zimniak Ludwika [Zagórska].....	98
Walińska Krystyna.....	72	Żołądek Teresa	44, 73, 77, 96
Wanke Małgorzata.....	72	Żołądkiewicz Jerzy.....	8, 94
Wanner Barry	82, 83	Żyłka Teresa	4, 102
Wasilewski Aleksander	43	Żylonis Aleksander.....	19
Wemicki Marek	38	Żylonis [Sumińska] Maja.....	4, 17-19, 47
Weryński Andrzej	86, 87		
Węgleński Piotr	31, 50, 85, 91		
Węgrzyn Alicja.....	85, 93		
Węgrzyn Grzegorz	92, 93		
Wielgat Bernard	4, 9, 16, 35, 39, 51, 53, 56, 88		
Wierzbicki Andrzej.....	90		
Wierzchowski Kazimierz Lech	4, 8, 16, 17, 19-20, 22, 26-27, 36, 38, 43, 46, 47, 50, 51, 58, 64, 66		
Wiewiórowski Maciej	42		
Wilczewska Małgorzata	37		
Wilczok Tadeusz	26		
Wilkowicz Małgorzata.....	79-80		
Witek Agnieszka.....	79, 80		
Witek Kamil.....	80		
Witkowski Zbigniew	8		
Włodarczyk Wojciech	72		
Włodarski Mariusz	102		
Wójcik Jacek.....	66, 67		
Wojtowicz Wojciech	95		
Woldański Roland	72		
Wüthrich Kurt	50		
Wysocka-Kapcińska Monika	77, 78		
Zagórski-Ostoja Włodzimierz	39, 42, 45-46, 48-49, 54, 56, 85-87, 92, 96, 99, 101, 102		
Zaim Jolanta.....	82, 83		
Zajawa Ewa.....	95		
Zakrzewska Krystyna	38, 47		
Zakrzewski Kazimierz.....	23, 24		
Zalewski Ireneusz	62		
Zamojska Teresa [Gołaszewska]	18-19		